

1977 BAŞLARINDA SINIF MÜCADELESİNİN PERSPEKTİFLERİ-3

C) Güncel Sosyalist ve Demokratik Görevlerimiz

Türkiye’de genel sınıf mücadelesinin şu anki mevcut durumunu işçi sınıfı açısından inceleyen ve ilk bölümünü Mart sayımızda verdiğimiz yazının üçüncü ve son kısmını yayınlıyoruz. Acil sosyalist ve demokratik görevleri inceleyen üçüncü kısmını aşağıda bulacaksınız.

İLKE

M. SÜREYYA ÖNGEN

Yazımızın ilk iki bölümünde egemen sınıfların ve sosyalist, demokratik hareketin bugünkü durumuna değgin parmak basılması gerekli noktalarını vurgulamıştık. Yazımızın son bölümünde, bugünkü mevcut koşullarda güncel sosyalist ve demokratik görevlerimizi ayrıntılı olarak özetlemek istiyoruz.

1977 GENEL SEÇİMLERİ

1977 genel seçimleri gerek emekçi sınıflar ile egemen sınıflar arasındaki temel mücadele açısından gerekse egemen sınıfların kendi aralarındaki ilişki ve çelişkiler açısından Türkiye toplumsal olaylarında önemli bir yer tutmaktadır.

5 Haziran seçimleri sosyalist olsun veya olmasın, demokrasiden yana tüm güçler ile demokrasi düşmanı güçler arasındaki mücadele-

nin 1977 yılı politik arenasındaki en önemli odak noktası hâline gelmiştir.

Hiç kuşkusuz seçimlere bir «düzen değişikliği» ya da böyle bir değişikliğe giden yolda bir «ileri adım» olarak bakmak doğru değildir. 1977 seçimlerinin sonucunda en iyimser ihtimaller bile gerçekleşse, bu sadece reformcu ve demokratik bir burjuva iktidarından başka bir anlama gelmeyecektir. Sosyal demokrasinin iktidara gelmesini, Türkiye toplumunun demokratikleşmesinde önemli ve elverişli bir evre olarak görmek ve ayrıca bu ortamda emekçilerin acil ekonomik ve demokratik taleplerinin gerçekleştirilmesi, yaşama ve çalışma koşullarının iyileştirilmesi için elverişli olanakların doğacağını bir CHP iktidarını «halkçı» vb. olarak görmek derin bir yanılıdır.

Fakat 1977 genel seçimleri sonrasında sandıktan en iyimser bir ihtimalle bile bir «ileri demokrasi» ya da «halktan yana iktidar» çıkmayaacağını bilmek, bu seçimlerin önemini küçümsemek ve Türkiye toplumunun demokratik gelişiminin bu noktasında bir demokratik başarının getireceği olanakları reddetmek anlamına gelmez.

1977 seçimleri halk düşmanı güçlerle demokrasi güçleri arasındaki mücadelede önemli bir yer tutuyor ve demokrasi güçleri bu mücadeleyi kazanmalıdırlar. CHP'nin solundaki siyasal güçlere baktığımızda, bu seçimlerin önemini ve getireceklerini fazlasıyla abartan hayalciliklerle, küçümseyen sektarizmlere, her ikisine birden rastlanmaktadır.

«SOL»-KANAT REVİZYONİZMİ ve «SAF DEMOKRASİ» HAYALLERİ

«Biz anarşist değiliz ve ülkede hangi rejimin, en kısıtlı demokratik hak ve özgürlüklerle bile olsa burjuva demokrasisi biçimindeki burjuva diktatörlüğünün mü, yoksa açık faşist biçimdeki burjuva diktatörlüğünün mü bulunduğu gerçeğine kayıtsız kalamayız. O demokratik hak ve özgürlüklerin her biri yüzlerce yıllık mücadelelerle, binlerce işçinin kanı ve canı pahasına kazanılmıştır. Bunların bir milimini bile terketmeğe hakkımız yoktur.»

G. Dimitrov

CHP'nin solundaki güçler arasında Haziran seçimleriyle ilgili belli başlı yanlış tavırlardan birincisini «sol»-kanat revizyonizmi oluşturmaktadır.

«Sol»-kanat revizyonizmi, seçimlerin önemini küçümsemekte ve seçimler sonrasında demokratik bir iktidarın kurulmasını pek önemsememektedir. Bu tutumun başlıca iki temel nedeni vardır: birincisi, «sol»-kanat revizyonizmi kendi ideolojisi gereği güncel demokratik mücadeleyi ve bu mücadelede kazanılacak yeni mevzileri önemsemez. Kitlele-

ri genel ve soyut bir devrim edebiyatı ile kof slogancılıkla oylar. Yiğınların İKTİDAR mücadelesine ancak ve ancak, onların somut ve günü-birlik ekonomik - demokratik mücadelesine öncülük yaparak kazanılabileceği gerçeğini önemsemeyiz. İşçi sınıfı biliminden temel bir sapmayı temsil eden «sol»-kanat revizyonizminin bu anlayışı, aynı zamanda burjuva iktidarlara arasında ayırım gözetmeyerek, onların hepsini aynı kaba koymak tutumu izler. «Sol»-kanat revizyonizmi devrimci durumun bulunmadığı koşullarda bile kitlelerin önündeki âcil görevin, ilk adımın her zaman için, her durumda sosyalist demokrasi ile burjuva demokrasisi arasında bir tercih yapmakla karşı karşıya bulunduğunu savunmaktadır. (Kaldı ki, bu çizgi bilimsel sosyalizmin dışında bir küçük burjuva siyasî eğilimi olduğundan, gerçekte «sol»-revizyonistlerin savdukları demokrasi, bir **sosyalist demokrasi** (işçi sınıfı demokrasisi) de değildir. Sadece ne olduğunu kendilerinin de bilmediği ve özünde idealist bir «saf demokrasi» hâyâlini taşıyan bir küçük burjuva illüzyonudur; soyut ve metafizik bir kavramdır onların «sosyalizm»den umdukları şey (!) ⁽¹⁾)

«Sol»-kanat revizyonizmi kendi idealist dünya görüşünden, ve bu görüş üzerinde yükselen serüvenci ideolojisinden ve pratiğinden dolayı, burjuva diktatörlüğünün her biçimini aynı sayar. Esasen «sürekli faşizm» tezleri de aynı mantıktan kaynaklanmaktadır. «Sol»-revizyonizmin anlayışına göre Türkiye gibi bir ülkede 12 Mart türü bir faşist diktatörlük, MC tipi bir faşist işbirlikçisi halk düşmanı, gerici bir iktidar ve sosyal demokrat bir iktidar, bunların hepsi aynı şeylerdir ve aralarında nitel farklar yoktur. Bu nedenle «sosyal demokrasi faşizmin yedek lastiğidir»

(1) «Sol»-kanat revizyonizmi kof slogancılıkla, yaldızlı sözlerle, fiyakalı, tumturaklı lâflarla sınıf temelinden soyutlanmış, bilimsel sosyalist içeriği boşaltılmış ve soyutlaştırılmış bir «devrim» düşlerken —ya da, gerçekte bir proleterya devrimi değil, bir küçük burjuva devrimi peşinde koşarken— sosyalizm ve demokrasi kavramlarını da ya idealist bir şekilde soyutlaştırmışlardır, ya da sosyalizmden ve demokrasiden anladıkları şey, kendi dar küçük burjuva gruplarının demokrasisidir. «Sol»-kanat revizyonizmi nasıl ki devrimi, işçi sınıfı devrimi olarak değil de, işçi sınıfı adına birtakım revizyonist ve serüvenci küçük burjuva gruplarının vekâleten yapacakları bir «devrim» diye anlıyorsa, sosyalizmi de, işçi sınıfı adına vekâleten kurmağa hazırlanmaktadır. Esasen «sol»ların işçi sınıfı öncülüğünü «ideolojik öncülük» derekesine indirgemeleri, —bunu lâfzen eskisi kadar vurguyla ve cesaretle söylemeseler bile— fiilyatta öncülüğü, birtakım dar aktivist küçük burjuva devrimcisi gruplara mâletmeleri, onların «devrim»den, «sosyalizm»den, ne anladıklarını çok iyi göstermektedir. Zaten «sol»-revizyonistlerin kendilerine esas olarak gençlik alanını seçmiş olmaları, işçi sınıfı alanını ise bir «avadanlık», «tâli bir kadro deposu» olarak görmeleri de kendi ideolojilerinin pratikteki en somut göstergesidir.

türünden goşist önyargılar, genelinde «ya hep - ya hiç» mantığını güden ve kitleleri taktiksiz bırakan, güncel demokratik mücadeleyi önemsemeyen, —sözde kabul etse bile özde reddeden— küçük burjuva halyalperestliğinden ve maceracılığından başka birşey olamazlar.

«Sol»-kanat revizyonizmi nasıl ki sosyalist demokrasi konusunda idealist «saf demokrasi» hayalleri peşinde koşuyorsa, onun burjuva demokrasisi karşısındaki tutumu da özünde gene bu «saf demokrasi» idealizminin bir yansımasıdır. Kimi «sol»-revizyonist gruplar işçi sınıfının, emekçi halkın âcil taleplerini önemsemekzen, bugün sosyalistlerin siyasal demokrasi uğruna verdikleri mücadeleyi küçümserlerken gerçekte gözlerinde demokrasiyi mutlaklaştırmaktadırlar. Metropol ülkelerinde burjuva demokrasilerinin olabileceğini ama Türkiye gibi ülkelerde «sürekli faşizm» bulunduğunu ileri sürenler, demokratik hak ve özgürlüklerin varlığını, yokluğunu ya da derecelerini düzeylerini, yani kısaca burjuva demokrasisini sadece burjuvaziye bağlı bir olgu gibi görmektedirler. «Sömürge tipi faşizm» vb. gibi bilimsel olmayan uyduruk terimler icad edip onların ardına sığınan eğilimler, bu «tezleriyle» aslında şu mantığı güdüyorlar: «Burjuva demokrasisi ve demokratik haklar konusunda belirleyici olan emperyalizmdir. Bu emperyalizme bağlı birşeydir. Emperyalizm kendine bağımlı ülkelerde burjuva demokrasisine izin vermez. Emperyalizme bağımlı bir ülkedeki demokrasinin dozunu, derecesini, demokratik özgürlükleri emperyalist burjuvazi ve ona bağımlı yerli oligarşi tayin eder.»

İşte «sol»-keskinlikten yola çıkarak demokratik hak ve özgürlükler konusunda «oligarşi»ye teslimiyetçi bir tutum izlemenin en somut örneği... İşte onca keskin «devrim» lâfazanlığın altında, sosyal mücadeleyi üniversite sınırları içine hapsetmenin ve kitlelerin âcil mücadelesinden kaçmanın ve kitlelerin iktidar mücadelesi ile âcil demokratik mücadelesini birleştirmekten ve ikincisini birinciye (iktidar mücadelesine) bağımlı kılmaktan uzak durmanın somut pratiği.. İşte bir kaç yüz kişinin cebine koyduğu tabancaları «devrim silahı» sanıp, devrimciliği küçük burjuva terörizmine indirgemenin bir yansıması... İşte anti-faşist mücadeleyi, emperyalizme ve yerli tekelci burjuvaziye, onun baskı mekanizması dahil olmak üzere her türlü örgütüne, kurumuna karşı verilen topyekûn bir mücadele olmaktan çıkararak, anti-faşist mücadeleyi, egemen gerici güçlerin avadanlıklarından sadece küçük bir bölümünü oluşturan faşist komandalara karşı —yığınsal değil— bireysel yöntemlerle savaşmak düzeyine indirgeyen ve böylece kavgayı «oligarşi»nin seçtiği alanda, «oligarşi»nin seçtiği araçlarla, «oligarşi»nin tayin ettiği koşullarla kabul etmenin, yani onca yiğitliğe rağmen daha başlangıçta «oligarşiye» teslim olmanın en somut ifadesi... İşte devrimciliği ve devrimci eylemi

faşist komando sürülerine vb. karşı dar gruplarla dövüşmek şeklinde sınırlayarak, kitlelerin devrimci ve demokratik —yığınsal— mücadelesinden, yani devrimin işçi sınıfı ve halk karakterinden uzaklaşmanın, böylelikle bilimsiz bir devrimciliğe, işçi sınıfı ideolojisinden, işçi sınıfı pratiğinden kopuk bir küçük burjuva öğrenci hareketine tapınmanın, bu şekilde bilimden ve kitlelerden, komünist ideolojiden uzak bir yığılılığı mutlaklaştırmanın sonucu...

«Sol»-kanat revizyonizmi içindeki eğilimler, burjuva demokrasisinin ancak metropol ülkelerde olabileceğini, Türkiye vb. gibi ülkelerde ise hangi iktidar biçimi olursa olsun, bunların faşizmin «örtülü» ve «açık» biçimlerinden öteye gidemeyeceğini, sosyal-demokrasinin ise ancak «faşizmin stepnesi» işlevini görebileceğini ileri sürerlerken, batıdaki bugünkü geniş burjuva demokrasisinin acaba burjuvazi tarafından kitlelere ihsan edildiğini mi sanmaktadırlar. «Sol»-revizyonizm, batıdaki geniş sınırlı burjuva demokrasisindeki tüm demokratik hak ve kazançların, Dimitrov'un da söylediği gibi, binlerce işçinin kanı ve canı pahasına elde edilmiş olduğunu unutmaktadır.

Gene «sol»-revizyonistler, Avrupa ülkeleri arasında koşulları Türkiye'ye benzeyen orta gelişkinlik düzeyindeki kapitalist ülkelerden Portekiz ve Yunanistan'daki bugünkü demokratik kazançların çileli ve kahırlı işçi sınıfı mücadelesiyle, yığınsal mücadeleyle elde edildiğini gözardı etmektedirler.

Türkiye, Yunanistan, Portekiz vb. gibi ülkelerde burjuva demokrasilerinin uzun ömürlü olamaması için objektif sosyal ve ekonomik koşulları bilmek ve mücadele yöntemlerinin çok yönlü bütünselliğini metropollerdekinden daha büyük bir titizlikle ve âciliyetle sağlamak bilimsel işçi sınıfı öğretisinin ve pratiğinin gereğidir. Zaten Türkiyeli işçi sınıfı sosyalistleri de ilk günden beri bu gerçeği dile getirmişlerdir. Ama bu olgu, hiçbir zaman demokratik haklar uğruna verilen mücadeleyi küçümsemek, burjuva demokrasisi sınırları içinde de kitlelerin henüz sahip olmadığı hakları, mevzileri, demokratik halk iktidarına giden yolda acil gerekler olarak elde etmeğe çalışmak ayrı şeydir. Gene Türkiye gibi ülkelerde burjuva demokrasilerinin Fransa'daki kadar yaşarlı olamaması, hiçbir zaman burjuva demokrasisi ile faşist rejimler arasındaki farkın nitel olduğunu söyleyen Dimitrov'un Komintern'e malolmuş, görüşlerini reddetmek ya da sosyal demokrat bir iktidar ile bir MC iktidarı arasındaki farkı önemsemezlikten gelmek bilimsellik değildir. Böylesi bir tutum bir zamanlar Avrupa'da faşizm tırmanırken sosyal demokrasiyi «sosyal faşizm» diye niteleyen ve Komintern tarafından mahkûm edilen «sol»ların tavrından da geridir.

SOSYALİST ve DEMOKRATİK MÜCADELENİN BİRLİKTELİĞİ

«Sosyalist devrim sadece tek bir cephede verilen tek bir savaş, tek bir eylem değildir... Bütün cephelerde, yani tüm ekonomik ve siyasal konularda verilen ve ancak burjuvazinin mülksüzleştirilmesi ile sona erecek bir dizi savaştır. Demokrasi mücadelesinin proletaryayı sosyalist devrimden uzaklaştıracağını, ya da sosyalist devrimi gizleyip gölgeleyeceğini sanmak köklü bir yanlıdır. Tersine, başarı kazandığı halde gerçek demokrasiyi kuramayan bir sosyalizm düşünilemeyeceği gibi eğer proletarya demokrasi için genel, sistemli ve devrimci bir mücadeleyi sürdüremiyorsa, burjuvaziye karşı zafer kazanmaya hazırlanamaz.»

V. İ. Lenin

«Sol»-revizyonizmin bu konudaki demagojilerinden birisi de: «kitleleri âcil ekonomik- demokratik mücadeleye sevk etmek» onları reform hayalleri ile oyalamaktır» şeklindeki görüşleridir. Evet, işçi sınıfı sosyalizmi, şayet kitlelere uzun erimdeki iktidar hedefini göstermezse, bu iktidarın sınıfsal niteliğini, programını vurgulamazsa, bu iktidara giden yoldaki Demokratik Halk Cephesi'nin işçi-köylü ittifakı özüne parmak basmazsa, kitlelerin kurtuluşunun ancak SOSYALİZM ile mümkün olacağını gözden uzak tutarak, acil talepleri ve güncel ekonomik-demokratik mücadeleyi mutlaklaştırırsa ya da abartırsa, bu reformculuğun peşine takılmak olur... Ama bugün işçi sınıfı sosyalizminin Türkiye'deki politikası bu değildir. İşçi sınıfı sosyalistleri, bugün uzun erimdeki Demokratik Halk İktidarı hedefi ile güncel ekonomik-demokratik mücadeleyi bir bütün içinde görmekte ve göstermekte, Lenin'in öğüdünü tutarak, bilime uyararak, birinciyi ikinciye bağımlı kılmakta, sosyal demokrasinin umut olmadığını ilk günden beri ısrarla belirtmekte, ve ayrıca güncel demokratik-ekonomik mücadelesinin öncülüğünü sosyal demokrasiye bırakan takipçi tavırları da ısrarla, süreklile eleştirmektedirler.

Bu nedenle, acil talepler uğruna verilen mücadelenin önemini görmek ve göstermek, bu mücadeleyi, ana mücadeleye, yani işçi sınıfının ve emekçi halkın iktidar mücadelesine bağımlı kılmak Leninist politika-dır. «Sol»-revizyonistlerin, demokratik mücadeleyi küçümseyen, kitlelerin acil taleplerini elde etmesi için onlara öncülük etmekten kaçan tutumları ise, revizyonizm'dir; üstelik de onca keskin lafazanlıklar ardına gizlenmiş bir pasifizm'dir.

DEMOKRASİ MÜCADELESİNİ KİMLER REDDEDER

«Genel olarak tüm siyasal özgürlükler, mevcut üretim ilişkileri temeli, yani kapitalist ilişkiler üzerine kurulu oldukça burjuva özgürlüklerdir... Fakat bu noktadan yola çıkarak, ancak popülist

aktivistler, anarşistler ve 'ekonomistler', özgürlükler için verilen mücadelenin inkârına veya önemsenmemesine varabillirdi... İşçi sınıfı adeta içgüdüsel olarak siyasal özgürlüğe ihtiyaç duyduğunu, hem de herkesten fazla ihtiyaç duyduğunu hissetti.»

V. İ. Lenin

«Sol»-revizyonist eğilimler, işçi sınıfı sosyalistlerinin «demokrasinin sınırlarını genişletmek» sözcüğüne goşist ve demagojik üsluplarla saldırırlarken, kendileri en ufak bir demokratik haktan, en küçük bir legal olanaktan yararlanmak için dernek üstüne dernek kurmaktaydılar. Demokratik haklar uğruna verilen mücadeleyi küçümseyen «sol»-revizyonist eğilimler, bizzat sosyalistlerin başını çektiği uzun süreli bir «DGM mücadelesi» sonucunda, sosyal demokrasinin de nihayet DGM'ye tavır almak zorunda kaldığını ve 12 Mart kalıntısı faşist baskı kurumlarından DGM'lerin lağvedildiğini unutmuş gözükmektedirler. DGM'lerin kaldırılması yolunda işçi sınıfı sosyalistleri başta olmak üzere tüm sosyalist ve ilerici güçlerin verdiği uzun bir mücadele ve bu mücadeleye zamanla sosyal demokrasinin de kazanılması, neticede DGM'lerin ilga edilmesi, «demokrasinin sınırlarını genişletmek» değil midir? Gene aynı şekilde 141-142 ci maddelerin kaldırılması için önümüzdeki dönemde daha da yükselecek olan acil bir demokratik mücadelenin başarıya ulaşması «demokrasinin sınırlarını genişletmek» değil midir? İşçi sınıfının siyasal grev, dayanışma grevi, kısıtsız grev ve referandum hakkını elde etmesi, böylelikle siyasal eylemlere daha etkince katılabilmesi, kendi ekonomik mücadelesinde daha güçlenmesi, sendikal özgürlüklerini sağlaması «demokrasinin sınırlarını genişletmek» değilse nedir? Ya da memur statüsündeki kamu personelinin grevli-toplu sözleşmeli sendikalaşma hakkı ve siyasî partilere üye olma olanağını yasal olarak elde etmesi «demokrasinin sınırlarını genişletme» değil midir? Siyasi Partiler Kanunundaki ırkçı-şoven, asimilasyoncu, ulusal baskıcı 89'cu maddenin kaldırılması uğruna güçlenecek olan acil bir demokratik mücadelenin başarıya ulaşması «demokrasinin sınırlarını genişletmek» değil midir?... ilh.

«Bu demokratik hakların hepsi bile elde edilmiş olsa, hiçbir şey değişmez» mantığıyla hareket etmek; işte «sol»-revizyonizmin metafiziği. İşçi sınıfı sosyalizmi, 141-142.ci maddelerin kaldırılmasıyla, 89.cu maddenin ilga edilmesiyle, ya da faşist rejimlerin kanunlarından aktarılmış bu maddelerin pratikte işlemez hâle getirilmesiyle, demokratik halk iktidarının kurulamayacağını, bu ivedi talepleri gerçekleştirmekle kitlelerin kurtuluşlarına kavuşmayacaklarını çok iyi bilmekte ve bunu da sürekli olarak kitlelere göstermektedir... Fakat, işçi sınıfı sosyalizmi, bu demokratik kazançların elde edilmesiyle, emekçi halkın daha elve-

rişli bir siyasî iktidar mücadelesi koşullarına ulaşacağını, daha da önemlisi kitlelerin güncel ekonomik-demokratik taleplerine öncülük ederek, onların güvenini kazanacağını bu yolla daha geniş kitleleri sosyalizm mücadelesine çekeceğini bilmektedir. Genel işçi sınıfı devrimcileri en geniş siyasal demokratik haklar elde edilse bile, en etkin ekonomik mücadele yöntemleri sağlansa bile, bunların da iktidar mücadelesi için yeterli olmayacağını, karşı-devrimin en elverişli demokratik koşullarda bile yeni bir faşist diktatörlük biçiminde bastırmasının mümkün olacağını da bilirler. Yani kendilerini hiçbir zaman burjuva meşruiyetinin sınırları içine hapsederek, bu hakları abartıp mutlaklaştırılmazlar. Rehavete dalmazlar. Fakat bu verilerin hiçbirisi kitlelerin acil siyasal demokratik ve ekonomik mücadelesinden yan çizmek anlamına gelemmez. Gene aynı örneği ele alırsak, DGM'lerin kaldırılmasını önemsemeyen, bu demokratik kazancın nasıl elde edildiği üzerinde durmağa gerek duymayan «sol»-revizyonistler, bu karşı-devrimci kurumların kaldırılmasından en fazla yararlananlar arasında gelmektedirler. Oysa «sol»-revizyonist eğilimler kendi goşist önyargıları gereği DGM'ye karşı verilen mücadeleyi pek de önemsememişlerdir. Bu konuda TÖB-DER'in Ankara'da düzenlediği büyük miting ve yürüyüşe katılmaktan başka kayda değer bir eylemleri de olmamıştır. Çünkü onlar «DGM var olsa da, olmasa da, birşey değişmez; hiç kuşkusuz DGM'nin kalkması iyi şeydir ama, bu kurumların kaldırılması bizim mücadelemizi pek etkilemez» mantığı gütmüşlerdir. Gerçekten de küçük burjuva dar grup aktivizmi, ve onun mücadele yöntemleri açısından DGM olmuş ya da olmamış pek farketmez, fakat DGM'lerin söke söke kaldırılması, hem tekelci burjuvazinin bir yenilgisi olmuş, burjuvazinin içindeki ayrılıkları derinleştirmiş, MC iktidarının iki yıl içinde aldığı en büyük mağlubiyet niteliğini taşımış, ayrıca kitlelerin mücadele azmini ve güvenini yükseltmiş, hem de sosyalist ve ilerici hareket için daha elverişli bir yasal durum sağlamıştır. Yarı 141 ve 142.ci maddenin kaldırılmasıyla işçi sınıfının iktidara gelmeyeceği, ya da 89.cu maddenin safdışı edilmesiyle ulusal baskının sona ermeyeceği açıktır. Ama bu gerici-faşist yasal mevzuatın tasfiyesi yeni bir önemli demokratik kazanç olacağı gibi, daha sonraki mücadelede de sayısız faydalar getirecektir. «Daha da ileriki yıllarda faşist bir darbe gelebilir bu nedenle sözkonusu maddelerin kaldırılması, ya da diğer ekonomik-demokratik hakların elde edilmesi çok da önemli değildir» diye mantık gütmek, hem demokrasi mücadelesinde, hem de devrim mücadelesinde yenilgiyi peşinen kabul etmektir. Devrimciliği emekçi kitlelerden koparıp üniversite sınırları içine hapsetmenin kılıfıdır.

Evet, bu hakların hiçbirisi Türkiye işçi sınıfının ve emekçi yığınlarının,

Doğulu emekçilerin sosyal ve ulusal kurtuluş sorununu çözmez, yani iktidar meselesini halletmez, ama, İKTİDAR mücadelesine daha geniş yığınların katılabilmesi, demokratik halk iktidarı için verilen mücadelenin siyasi yığınsal ordusunun genişleyip, güçlenmesi, niteliğinin pekişip sağlamlaşması, daha geniş kitlelerin örgütlenerek mücadeleye sevk edilmesi için elverişli koşullar yaratır. «Bu koşulların ömrü ancak bir-iki yıl sürer, ama ardından da faşizm gelir, yel üfürür su götürür. Yaşasın tek yol devrim diyenler» şeklindeki anlayış tipik bir «Sol»-revizyonist idealizm'dir.

Böylece çok önemli ivedi demokratik-ekonomik görevleri savsaklayan, onlardan yan çizen, kendi öğrenci tekkesinde kısır bir çemberde dönüp durmayı keskin lâf ebelikleriyle psikolojik tatminler sağlama-yı seçen bir bakışın, kitlelerle, işçi sınıfıyla, halkla, sosyal mücadeleyle ve dolayısıyla **devrim**'le ilişkisi yoktur.

Bu nedenle, Lenin'in de gösterdiği gibi «demokrasi'nin sınırlarını genişletmek» için verilen ve verilecek olan mücadele çok önemlidir. Yeter ki, bu acil mücadeleyi, uzun erimli (iktidar) mücadelesi ile bütünleştirilebilsin, nihai hedefin gözden uzak tutulmasına asla izin verilmesin. Yani mücadelenin her aşamasında sosyalist görevler, sosyalist ajitasyon-propaganda- örgütlenme görevleri ve sosyalizmin (işçi sınıfının) yüksek çıkarları herşeyin üstünde tutulsun, demokratik mücadele sosyalist mücadeleye bağımlı kılınsın.

5 HAZİRAN SEÇİMLERİNİ BOYKOT ETMEK KARŞI DEVRİME YARAR

«Sosyalizme siyasal demokrasi yolundan geçmek ulaşmak isteyenler, gerek ekonomik, gerekse siyasal anlamda saçma ve karşı-devrimci sonuçlara varırlar.»

V. İ. Lenin

«Sol»-revizyonizmin bilinen bazı karakteristiklerini burada uzun uzun tekrarlamamızın nedeni, «sol»-sapma eğilimlerinin 1977 genel seçimleri karşısında takındıkları tavır —ya da şu anda içinde buldukları tavırsız ve şekilsiz tutumu— daha iyi gösterebilmektir.

Çünkü «sol»-kanat revizyonizmi savunageldiği görüşler nedeniyle kendini «köşeye sıkışmış» hissetmektedir. Bir yandan seçimleri boykot etmek gibi bir tutumun yanlışlığını görmekte, ayrıca seçme hakkına sahip bir kısım öğrenci potansiyelini sandıktan uzak tutmanın MC partilerinden başka kimseye yaramayacağını kabul etmektedirler. Ayrıca 5 Haziran seçimlerinde kitlelere «boykot» çağrısı yapmanın kendilerini kitlelerden daha fazla tecrit edeceğini de kavrayabilmektedirler. (Çünkü, bir kısım goşist unsurların boykot çağrısı ileri seçmenleri sandık-

tan uzak tutmağa çağırarak demektir; bu ise gerici ve faşist güçlerin zorbalık yoluyla yapmağa çalıştıkları birşeydir. Faşistler seçimlerde bir terör ve korku ortamı yaratarak, demokrasi güçlerine oy verebilecek bir kısım seçmeni demokrasi yanlısı seçim mitinglerinden ve 5 Haziran günü sandıktan uzak tutmağa çabalamaktadırlar.)

«Sol»-kanat revizyonizmi içindeki çeşitli nüanslar taşıyan ayrı eğilimlerden hiçbiri boykot çağırısı yapmış değildir. Buna karşılık, seçimlerde MC ile demokrasi güçleri arasındaki hesaplaşmada, kitlelere **sosyal demokrasinin umut olmadığını** sadece MC gericiliğine karşı **demokratik bir tercih** olduğunu göstermek kaydıyla sosyal demokrasiye oy vermek politikası da, «sol»-revizyonizmin edinmiş olduğu keskin lâfazanlığa aykırı düşmektedir. Böylece «sol»-revizyonist eğilimler tavırsız kalmışlardır. Buna rağmen şimdiki görünüş, «sol»-revizyonist eğilimlerin seçimlerde genellikle sosyal demokrasiye oy verecekleri, fakat bunu da açıklamağa cesaret gösteremeyecekleri şeklindedir. Bu ise açık bir politika değildir. Üstü kapalı yoldan yuvarlak sözlerle işi geçiştirmeğe çalışmak kâğıt üzerinde —halk deyimiyle— «kuyruğu dik tutmak»tan ve korkak bir politika izlemekten başka birşey olamaz. «Sol»-revizyonistler boykot kararı almadıkça ve bunu açıklamadıkça (ki böyle bir tutum da ancak dolaylı yoldan MC'yi desteklemek anlamına gelir) «sol»-revizyonizmin seçimlerde takınacağı her tavır, sosyal demokrasinin desteklenmesi, fakat bunu ilân etmekten korkulması anlamına gelir ki, bir siyasi çizginin kendi yaptığı şeyi utangaç bir şekilde yapması, politikasını açıklamaması oportünizm'dir.

SOSYAL DEMOKRASİ TAKİPÇİLİĞİ

«Proleterler genel demokratik hareketle 'kaynaşmazlar'... Biz Bolşevikler 1905'de burjuva-demokratik hareketle kaynaşmıştık.»

V. İ. Lenin

«Sol»-kanat revizyonizmi 1977 Haziran seçimlerinin demokrasi açısından taşıdığı önemi küçümser tavırlar takınırlarken, bunun karşı ucunda sosyal demokrasi takipçiliği eğilimleri de sürmektedir.

Bugüne kadar, bu eğilim işçi sınıfının bağımsız politikasına titizlikle sahip çıkan KİTLE ve İLKE Dergileri tarafından defalarca ve ısrarla belirtildi. Bu gibi eğilimler hem teorik kökenleriyle ele alındı, hem de her somut durumda gösterildi.

Bu takipçi tutumlar, genel olarak sosyal demokrasiye büyük demokratik misyonlar vehmetmek şeklinde somutlanmaktadır.

Daha da önemlisi sosyal demokrasiye bugüne değin ciddi, bilimsel

bir eleştiri getirmeksizin, onun sınıfsal temelini göstermeksizin (veya bu sınıfsal temeli «ulusal burjuvazi» şeklinde yanlış bir şekilde göstererek), ayrıca sağ sosyal demokrasi ile sol sosyal demokrasi arasındaki sınıfsal, politik farklara işaret etmeksizin (yani dünya işçi sınıfı partilerinin sosyal demokrasi karşısındaki bilimsel analizlerinden kaçınarak) sosyal demokrasinin umut olmadığını kitlelere göstermekten çekinmek, ve sosyal demokrasiyle «iyi geçinmek» politikası gütmek, bu «iyi geçinme» tutumundan birtakım geçici ve ilkesiz avantajlar sağlamak şeklinde somutlanmaktadır.

Ötedenberi sosyalizm adına bu eğilimi izleyenler sosyal demokrasi ile ittifak meselesini onun kanadının altına sığınmak olarak almışlar, bu yolla sağlanan bazı demokratik gelgeç avantajları (!) kendi grupsal çıkarları için ve hatta kendi dışlarındaki sosyalistleri tecrit etmek için kullanmışlardır.

Oysa dünya işçi sınıfı partilerinin sosyal demokrasiye karşı tavırları —daha önce de sözünü ettiğimiz dergilerde sık sık dile getirildiği gibi— şu noktalarda somutlanmaktadır:

- İşçi sınıfı partileri sosyal demokrasiye karşı bağımsızlıklarını her durumda korurlar. Bu bağımsızlık, sadece biçimsel bir örgütsel ve politik bağımsızlık değildir.
- İşçi sınıfı politikasının bağımsızlığı, aynı zamanda sosyal demokrasiyi bilimsel olarak eleştirmekten ve kitlelere sosyalizmin bağımsız görüşlerini (propagandasını, ajitasyonunu) götürmekten —ve bu arada— sosyal demokrasiyi de sınıfsal, sosyal, siyasal özellikleriyle eleştirmekten geçer.
- Dünya işçi sınıfı partileri sosyal demokrasi ile «tekelci sermayeye karşı uzlaşma politikası gütmemek» anti-komünist ve anti-Sovyet politika izlememek kaydıyla «kısa vadede ileri bir demokratik düzen, uzun vadede sosyalist bir toplum kurmak için» işbirliği yaparlar.
- Sağ sosyal demokratların tekelci sermaye ile uzlaşma hatta onun belli kesimlerinin politikasını temsil etme tutumları söz konusu olduğunda, işçi sınıfı partileri yığınsal örgütler ve kitle tabanlı platformunda sosyal demokrat sendikalarla, kesimlerle eylem birliğini gerçekleştirmeğe, böylece hem işçi hareketinin birliğini sağlamağa hem de güncel ekonomik-demokratik talepler uğruna verilen mücadeleyi güçlendirmeğe çalışırlar.
- İşçi sınıfı partileri, sosyal demokrat partilerle parti merkezleri düzeyinde ittifak kurmağa (yani ittifakı merkezî olarak gerçekleştirmeğe) çalıştıklarında, sağ sosyal demokrat liderler yüzünden bu gerçekleştirilmediğinde, bu hususu sosyal demokrasiyi des-

tekleyen emekçilere açıklarlar, sağ liderlerin bölücü, ayrılıkçı tutumunu teşhir ederler. Ve yukarıda belirttiğimiz gibi, hangi düzeyde ittifak mümkünse, o düzeyde ittifak kurmağa çalışırlar.

• İşçi sınıfı partileri sosyal-demokrasi içindeki sağ ve sol kanat ayırımını daima gözönünde bulundururlar. Sağ kanat liderlerinin işçi sınıfı partileriyle ittifaka yanaşmadığı durumlarda, sol sosyal demokratlarla mümkün olan sınıfsal, politik ittifakı kurmağa, hiç değilse güncel talepler için verilen mücadelede eylem birliği oluşturmağa çalışırlar. Sosyal demokrasi içindeki sağ ve sol kanat ayırımının varlığını ve aradaki farkı göstermeyi sosyal demokrasi içinde «bölücülük» yaratmak ve MC partilerinin ekmeğine yağ sürmek diye algılayan düşüncelere katılmak mümkün değildir. Bu konuda bu yazıda polemiğe girmeğe gerek duymuyoruz, İLKE'nin bu sayısında yayınlanan anti-faşist strateji konusundaki yazı kesiminde, sosyal demokrasiyi bölme konusundaki iddialara yeterince cevap veren Komintern verileri bulunmaktadır. Sadece şu kadarını söyleyelim ki, eğer sağ ve sol kanat sosyal demokrasisi arasındaki ayırımı göstermek ve sol sosyal demokrasiye tekeli sermayeye karşı (anti-monopolist) konumunu gözönünde tutmak MC partilerinin işine yarayan bir «bölücülük» ise, sosyal demokrat hareket içinde güçlü bir ağırlığı olan ve parti tabanındaki genel eğilimi yansıtan koskoca bir sosyal —sınıfsal— vakıyı da bir «provokasyon» ya da «MC tertibi» saymamız, CHP içindeki sol sosyal demokrat kanadın varlığını ve mücadelesini ise «zararlı» kabul etmemiz gerekir. Kaldı ki, sosyal demokrasi içindeki sağ ve sol kanat ayırımını gösterdiğimiz için bizi MC nin işine yarayacak bir bölücülükle suçlayan sosyalistlerin bizzat kendileri, CHP içindeki bazı sol sosyal demokrat unsurların ilerici konularından en fazla «yararlananlar»dandır. Bu durumda var olan bir olguyu bilmek, onu değerlendirmek, fakat bu tutumu açıklamamak, kapalı kapılar ardına saklamak, sosyal demokrasiye eleştiri getirmemek, sağ kanat liderlerinin ayrılıkçı tutumlarını kitlelere teşhir etmemek, «sağ sosyal demokrasiye de, ne koparsak kârdır» mantığı gütmek, işçi sınıfı tavrıyla bağdaşmaz. Komintern'in bu konuda getirdiği ilkelerle çelişir.

DEMOKRASİ MÜCADELESİNİN SOSYALİZMİN ÖNÜNE KOYULMASI

«Ne asgari programın belirli talepleri, ne de... minimum program taleplerinin tüm toplamı hiçbir zaman 'temel olarak farklı bir sosyal sisteme geçiş' değildir. Böyle düşünmek prensip olarak reformcu konuma kaymak ve sosyalist devrim açısını terk etmek anlamına gelir.»

V. İ. Lenin

• Sosyal demokrasiye büyük misyonlar yüklemenin ve ona herhangi bir eleştiri getirmemenin bir sonucu olarak, bir kısım unsurlar uzun süre sosyal demokrat bir iktidarı «ileri demokrasi» sanmışlardır. Bu tutum uzun süre DİSK'in politikasına da yansımıştır. Ne var ki, bu konuda getirilen eleştiriler nedeniyle, ancak son zamanlarda, bir CHP iktidarının «ileri demokrasi» olmayacağı, açıklanmıştır. Fakat bu konuda hâlâ da yaratılmış olan kavram kargaşası sürmektedir. Her ne kadar «ileri demokrasi»den bir CHP iktidarının kastedilmediği yeni yeni, birkaç haftadır açıklanıyorsa da, uzun süre CHP'ye büyük misyonlar vehmetmenin ve onu «ulusal burjuva partisi» olarak göstermenin sonucunda sözkonusu çizginin izleyicisi sempaticianların çoğu hâlâ da bir CHP iktidarından ileri demokrasiye yakın bir demokrasi beklemekte yani «ileri demokrasiden bile nitel-sınıfsal farklılık taşıdığını kavrayamamakta, mekanik bir biçimde, CHP iktidarını demokrasinin daha geniş bir adımı, ileri demokrasiyi daha ileri bir adım, sosyalist demokrasiyi (sosyalizmi) ise daha da sonraki bir adım olarak görmekte, sanki merdiven basamağı çıkar gibi Türkiye'de devrim sorununu bu kadar kolay çözüleceğini sanmaktadırlar. CHP'nin iktidarının bir ileri demokrasi olmayacağı, fakat ileri demokrasiye giden ortamı açacağı söylenirken —çünkü son zamanlarda söylenen budur—, sözkonusu çizginin izleyicileri «önce CHP iktidara gelecek, ileri demokrasiye giden ortam yaratılacak, sonra da işçi sınıfının da hükümete ortak olacağı ileri demokrasi gelecek, daha sonra da sosyalizme geçilecek» gibi bir mekanik illüzyonlar silsilesi içindedirler. Yani CHP'nin bir ileri demokrasi olmadığı son birkaç hafta içinde kabul edilmiş olsa da, gene de CHP iktidarını ileri demokrasi'nin bir alt basamağı kabul ederek, CHP'ye büyük misyonlar yüklemek anlayışından vazgeçilmemiştir. Daha somutlarsak, bu mantığa göre, «1977'de CHP iktidara gelecek, 1981'de işçi sınıfının da katılacağı hükümet —«ileri demokrasi» koalisyonu— sandıktan çıkacak, daha sonraki yıllarda ise ileri demokrasiden, sosyalizme geçilecek» şeklinde düşünenlere rastlanmakta, dolayısıyla adı verilmemekle birlikte TİP'e benzer bir parlamentoculuk yapılmakta, sosyalizmin zorlu mücadele yollarından geçeceği umursanmamakta, böylece birtakım illüzyonlara yol açılmaktadır.

Sosyal demokrasi'nin demokratik misyonunu abartmak tutumu, aynı zamanda burjuva demokratik hak ve özgürlüklerinin sosyal sınıf mücadelemizdeki önemini de abartmak gibi bir yanılgıdan kaynaklanmaktadır. Hiç kuşkusuz ki, bu hakların herbiri, en küçüğü bile çok önemlidir, fakat güncel demokratik mücadeleyi abartıp, mutlaklaştırmak, burjuva demokrasisini ve onun Türkiye'deki demokrat savunucusu sosyal demokrasiye eleştiri getirmemek, sadece bir CHP iktidarının demokra-

tik faziletlerini sayıp sıralamak, gerçekte «sol»-revizyonistlerin «saf»-demokrasi hayallerinin karşıt ucunda, burjuva ideologlarının ve oportünist teorisyenlerin «saf demokrasi» illüzyonlarının etkisi altında kalmak demektir.

Sosyal demokrasi konusunda sözkonusu ettiğimiz politikanın yanlışlığı, bu önemli temel noktayı önemsemeyerek, sosyalist mücadeleyle, demokrasi mücadelesini birbirine karıştırmakla somutlanmakta, Lenin'in deyişiyle genel demokratik hareketle 'kaynaşma'nın, —yani onun içinde eriyip, asimile olmanın, sosyalist mücadelenin önemli karakteristiklerini, demokratik mücadele içinde eritip, törpüleyip, kemirip, sulandırmanın— vahim yanlışlarında kendisini göstermektedir. Bu yanlışlar uzun erimde devam eder ve müzminleşirse, sözkonusu tutumların işçi sınıfı hareketine getireceği zararlar daha da büyür. Bugünkü koşullarda ve MC azgınlığı içinde kimileri tarafından farkedilemeyen bu yanlış politika, zamanla sosyalist hareketin (proleterya politik hareketinin) güçlenmesiyle ve işçi sınıfı ile burjuvazi arasındaki sınıf mücadelesinde işçi sınıfı sağ sosyal demokrasiyi karşısında bulursa —ve bulunduğu zaman— daha derin ve onulması güç hasarlara yol açar. En basit ifadeyle, sosyal demokrasinin iktidara gelmesi halinde, işçi sınıfının mücadelesi karşısında sağ sosyal demokrasiyi bulacaktır, ve iktidara gelen bir CHP'nin egemen sağ sosyal demokrat kanadı, burjuvaziyi temsilen daha da sağa kayacak, bugünkü muhalefetteki sola açık tutumunu yitirerek; sınıf mücadelesinin keskinleşmesi karşısında, işçi sınıfına karşı tavır alacak, işçi sınıfı tekelci burjuvaziyle sosyal barışa girişmediği ve CHP'nin reform vaatleriyle oyalanmadığı takdirde, sosyal demokrasinin işçi sınıfına karşı tavrı sertleşecektir. Böyle koşullar geldiğinde sosyal demokrasi karşısında «demokrasiyi koruyalım» gerekçesiyle izlenecek takipçi bir politika, sınıf mücadelesinde vahim sonuçlara yol açar.

Özetle, net bir ideolojik görüşler sistemine sahip olmamanın, birtakım kavramlarda muğlak davranmanın ve **sosyalist mücadele ile demokratik mücadeleyi birbirine karıştırmının**, üstelik de demokratik mücadeleye ve işçi sınıfının ekonomik hareketine öncelik tanıyan bir ideolojik ve politik bulanıklığa göz yummanın, sosyal demokrasi ile bilimsel sosyalizm arasındaki sınırları net olarak çizmemenin, sosyal demokrasiye pragmatist (faydacı) bir tarzda yaklaşarak ondan «kısa günün kârlarını» beklemenin yol açtığı bir şekilsizlik ve ilkesizliktir bu... (1)

(1) «Böylelikle toplumsal ilerleme sloganı'nın öne çıkartılması kimileri tarafından bir taktik, kimileri tarafından bir strateji olarak görülmekte, fakat pratikte bu slogan altında komünistlerin, sosyalistlerin, bir kısım ileri sosyal demokratların toplandığı bir belirsizliği ve şekilsizliği oluşturmaktadır.

TİP OPORTÜNİZMİ MAHKÛM EDİLMELİDİR

«Eğer tarihte ve sağduyuyla alay edilmiyorsa, farklı sınıflar var-
oldukça 'saf demokrasi'den değil sadece sınıf demokrasisinden
sözedilebileceği açıktır... 'Saf demokrasi' işçileri kandırmaya uğ-
raşan bir liberalin yalan dolu sözleridir. Tarih feodaliteye galip
gelen burjuva demokrasisini ve burjuva demokrasisine üstün ge-
len proletarya demokrasisini tanıır... Burjuva demokrasisi Orta
Çağa göre büyük bir ilerleme olmakla birlikte her zaman dar,
kısıtlanmış, yanlış iki yüzlü bir demokrasi, mülkiyetliler için bir
cennet, sömürülenler ve yoksullar için bir tuzak ve aldatmaca
olarak sürer (Ve de kapitalist rejim de bundan başka birşey
olamaz.)»

V. İ. Lenin

Bugün seçimler platformunda varolan demokrasi güçleri arasında Türkiye İşçi Partisi de yer almaktadır. Kurulduğu günden bu yana iki yıldır sosyal demokrasi takipçiliği yapmış olan ve bu takipçilik içinde kendine özgü ilkesiz zikzaklar çizmiş olan TİP, onikiye beş kula «işçi sınıfının bağımsız çizgisini temsil ettiği» iddiasıyla ortaya çıkmış ve işçi sınıfının politik bağımsızlığına talip olmaya soyunmuştur.

İki yıldır TİP kanadından da sosyal demokrasiye karşı ciddi, yani bilimsel tek bir eleştiri ve görüş dahi getirilmiş değildir. Kurulduktan sonra uzun süre sosyal demokrasi takipçiliğinin şampiyonluğunu kimseciklere bırakmayan, 1975 kısmî seçimlerinde gene CHP'ye tek bir eleştiri getirmeksizin, kayıtsız şartsız ona destek çağrısı çıkartan ve bunu da bir «referandum» olarak ilân eden TİP'liler, daha sonraki gelişimlerde, DİSK içinde kendilerine karşı güdülen politika nedeniyle, birdenbire keskin bir viraj almışlar ve DİSK genel başkanı ile CHP genel

Toplumsal ilerlemeyi en fazla öne çıkaranlara teker teker bu kavramın dünya işçi sınıfı literatüründe ne anlama geldiğini ve Türkiye pratiğinde, bugünkü koşullarda sosyal ilerleme'nin ne olduğunu sorunuz. Göreceksiniz ki, bu konuda muğlaklıktan başka bir görüş birliği yoktur. Herkez günümüz dünyasında olsun ve özellikle Türkiye'nin bugünkü somut koşullarında olsun «toplumsal ilerleme» sloganından ayrı şeyler anlamakta, kendine göre yorum getirmekte, farklı şeyler murad etmektedir. Bu sloganı ön plana çıkaranlar, herşeyden önce bu sloganın içeriğini ve Türkiye'de ne anlama geldiğini somutlamak, sözkonusu kavram kargaşasını sona erdirmek zorundadırlar. Şayet bu yapılırsa, kaçınılmaz olarak sosyal-demokrasinin de ne olup olmadığı netleştirilecek, böylece sosyal-demokrat unsurlar ile bilimsel sosyalistler arasındaki ideolojik-politik ayırım netleştirilecektir. Bu tutum sosyal-demokrasi ile ittifakı reddetmek anlamına da gelmeyeceğinden, demokrasiye zarar vermeyecektir. Aksi halde, «ileri demokrasi»; «toplumsal ilerleme» gibi sloganlar, sosyalizm ile sosyal-demokrasi arasında bir muğlaklığın ve belirsizliğin sloganı olarak sürer gider.

başkanı'nın emperyalizm tarafından oynatıldığını, bunların ikisinin de iplerinin dolar'ın elinde olduğunu gösteren karikatürleri genel sekreterlerinin sahipliğindeki Merkez Yürütme Kurulu üyelerinden birinin sorumluluğundaki Yürüyüş gazetesinde yayınlamakta perva görmemişlerdir. TİP'i destekleyen yayın organı birkaç ay süreyle sosyal demokrasiyi bilimsel ve sınıfsal olarak eleştirmeksizin, bu konuda TİP tabanındaki ve sempatanları arasındaki kavram muğlaklığını, görüş şekilsizliğini gidermeğe çalışmaksızın, birtakım dedikodularla, Akis dergisi üslubuyla CHP'ye karşı sözde muhalefet yapmıştır.

Daha sonra TİP Büyük Kongresi'nin (1) ardından, onikiye beş kala CHP'ye güçbirliği davetiyesi çıkarılmıştır. MC'nin azgın saldırıları iki yıldır sürüp giderken ne sosyalist güçlerle, ne de sosyal demokrat güçlerle demokratik bir güç ve eylem birliği yapmaya çalışmayanlar, buna gerek görmeyenler, her ne hikmetse, seçimlere beş kala CHP'ye çıkardıkları bir davetiyede «emperyalizme ve faşizme karşı» **uzun vadeli güçbirliği önerisi** getirmişlerdir.

Oysa TİP'in CHP'ye çıkardığı güçbirliği önerisi içtenlikten uzaktı. Birincisi, TİP kendisi dışındaki sosyalistlerle bile anti-monopolist planda güçbirliği yapmaktan kaçınmıştı. İkincisi, sosyal demokrasiye güç-

(1) Yürüyüş Dergisi «Büyük Kongre» terimi konusunda geçen sayı İLKE'de çıkan bir dipnotunu, bir tahrifat konusu yapmış, ve Rusça'dan Türkçeye bir sözlük sayfası göstererek SBKP Kongrelerine «Büyük Kongre» adı verildiğini iddia etmiş. Yürüyüş'ün çok dil bilen ideologları SBKP Parti Kongrelerinin hiçbir dile —ve bu arada Türkçe'ye— Büyük Kongre diye çevrildiğini bilirler. Bizzat kendilerine yakın Bilim Yayınevi'nin yayınladığı Parti Tarihi kitabında, RSDİP, RKP (B) ve SBKP kongrelerinin hiçbirisi Büyük Kongre terimiyle ifade edilmemiştir. Dünya dillerindeki hiçbir çeviride de bu terim yoktur. Nitekim Yürüyüş'çüler bu yalanı açıkça öne süremediklerinden bir sözlük sayfası ile dolaylı bir yalana (tahrifata) başvurmuşlardır, hem de bizzat kendilerine yakın yayınevinin çevirisini de tekzip ederek. İLKE sözkonusu dipnotta bu noktanın sembolik bir mesele olduğunu söylemiş —ve önemini ancak dipnot düzeyinde ifade etmişti. Yürüyüş ise, kendi dedikodu ve makyavelist tutumuyla, güya bir «açık yakaladığı» izlenimini uyandırarak, SBKP'de Parti Kongresi diye anılan terim konusunda kendi okuyucularını yanıltmağa kalkışmıştır. Bu iddianın aslı astarı yoktur. Yürüyüşçüler kendi kariyerizm'leri uğruna uluslararası komünist hareketin öncü partisi konusunda bile— bir terim düzeyinde dahil olsa yanıltıcı ve şaşırtıcı, yalan ve yanlış bilgiler vermekten hâyâ duymamaktadırlar. Tekrar vurgulayalım: konunun önemli sembolik düzeydedir, enternasyonalizmin manevî ve sembolik küçük bir parçasını oluşturur: fakat Yürüyüş'ün gayretli güdümlü bir yalan «bilgi»dir. SBKP Kongreleri, «Büyük Kongre» diye adlandırılmamaktadır. Bütün Parti ve Enstitü belgelerinin, kitap ve periyodiklerin yabancı dilde yapılan Sovyet merkezli yayınların (çevirilerinin) hiçbirisinde «Büyük Kongre» terimi yoktur. Yürüyüş yalan söylemektedir.

birliği çağırısı yapmak için —uzun yıllar onun kuyruğundan gittikten yani sosyalizmin bağımsız siyasetinden sürekli ödünler verdikten sonra— onikiye beş kala çıkartılan bu çağırının uzun vadeli olmaktan çok, esas olarak seçimleri hedef aldığı belliydi. Üçüncüsü TİP güçbirliği çağırısı yaparken de sosyal demokrasiye büyük misyonlar vehmediyordu. Nitekim TİP, Türkiye sosyalist hareketi içinde sadece küçük bir kesimi oluşturduğu halde, kendisini sosyalizmin temsilcisi ve tek partisi gibi göstererek CHP ile sandıksal güçbirliği kurma düşlerini henüz yitirmediği bir sırada, yani TİP B. Kongresi sırasında genel başkan açış konuşmasında «... CHP yalnız başına politik özgürleşmeyi gerçekleştiremez. Kendi solundaki demokratik güçlerin ve en başta sosyalist hareketin desteği zorunludur» diyordu. Yani politik özgürleşme’de ana misyon CHP’ye veriliyor, sosyalist harekete ise desteklemek görevi düşüyordu. Bu desteğin olması içinse CHP kendi soluna açılmalıydı. Yani TİP’in güçbirliğinden anladığı şey kuyrukçuluğun yaldızlanmış biçimiydi...

CHP’nin TİP’den gelen güçbirliği önerisini reddetmesi, onun ötedenberi eleştirdiğimiz bir tutumdur, bu davranışı hoşgörmeğe imkân yoktur. Fakat TİP’in kendisini sosyalizmin temsilcisi olarak tanıtmaya kalkışmasının da güçbirliği çabalarında içten olmadığını göstermektedir.

Neticede, TİP, CHP ile güçbirliği kuramayınca, önce «50 ilde seçimlere gireceğiz» gibilerinden blöf yollu bir şantaj politikası izlemiş, zamanla daha da ileri giderek seçim çalışmalarında araç olarak çıkarıldığı **Görev** adlı bir gazetede Demirel-Türkeş-Feyzioğlu-Erbakan ve Bozbeyle gibi azılı anti-komünist, halk düşmanı partilerin liderleriyle Ecevit’i aynı kaba koyan resimler ve yazılar yayınlamaya başlamıştır. Daha iki ay öncesine kadar CHP’ye demokraside öncü misyonlar verenler, CHP’ye karşı «anti-faşist ve anti-emperyalist güçbirliği» çağırısı çıkartanlar, bugün Ecevit ile Türkeş’in resimlerini yan yana ve aynı kaba koymakta perva görmemektedirler. (1)

(1) TİP genel başkanı son olarak yaptığı açıklama Partisinin 15 ilde seçimlere katılacağını açıklamış ve CHP’nin «demokrasi çizgisinde yalpalamadan tutulması ve vaadlerini yerine getirmeğe zorlanması, kurtuluşun sosyalizmde olduğunun gösterilmesi için TİP’in parlamentoda varolmasının gerekli olduğunu ileri sürmüştür. TİP’in sosyalist toplumsal muhalefeti temsil etmediği bir yana, CHP’yi vaadlerine sadık kılma politikasının parlamento ile sınırlandırılması TİP parlamentarizminin yeni bir kanıtıdır. Ayrıca «ulusal ve toplumsal kurtuluşun sosyalizmde olduğunu göstermek» görevinde de parlamento planına fazlaca misyon verildiği anlaşılmaktadır. Üstelik de TİP bu parlamentarizmi, CHP takipçiliği için gerekli görmekte, yani Parlamendodaki varlığının baş nedenini «CHP’yi yalpalatmamak, ona iş yaptırmak,

Bu politikanın işçi sınıfı bilimiyle hiçbir ilişkisi yoktur. Bu politikanın işçi sınıfı literatüründeki adı **siyasi oportünizm**'dir.

Bu nedenle TİP'in tek başına seçimlere girmesi, CHP karşısında sürekli zikzak çizen bir tutum izlemesi, kendi ideolojisinden, eklektik dünya görüşünden ve ilkesizliğinden kaynaklanmaktadır.

Bu nedenle, Türkiye sosyalist hareketi içinde bölücülük ve ayrılıkçılık güden, mevcut bölünmeleri daha da derinleştirmeğe çabalayan ve ayrıca sosyalizm diye sulandırılmış, eklektik bir ideolojiyi, ilkesiz bir politikayı kitlelere yutturmağa çalışan, sosyalizmi içi kof bir slogana indirgeyen, burjuva meşruiyetine tapınan, parlamentarizm ve oy avcılığı güden, işçi sınıfı biliminin ve enternasyonalizminin kılavuzluğuna pratikte sahip çıkmayan, Doğuda sosyal şoven bir politika izleyen, işçi sınıfı içinde bölücülüğü resmi politika haline getirerek meşrulaştırmağa çalışan, kendi çıkarları uğruna jurnalcilikten bile kaçınmayan (1) Türkiye İşçi Partisi'ni seçimlerde «sosyalizm» adına desteklemek, onun bütün bu vahim politikalarına prim vermektir. Ayrıca TİP kendi bencil çıkarları uğruna demokrasi güçlerini zaafa uğratmaktan çekinmeyeceğini de göstermiştir. Bu tutumlarını değiştirmedeği sürece, TİP kendikaderiyle başbaşa bırakılmalı, bizzat kendi kendisini soktuğu tecrit çemberi içinde, yalnızlığa terkedilmelidir.

5 HAZİRAN SEÇİMLERİNDE SOSYALİST VE DEMOKRATİK GÖREVLER

«Demokrasi mücadelesini sosyalist devrim mücadelesiyle birleş-

vaadini tutturmak» olarak tanıtmaktadır. Türkeş ile Ecevit'in resimlerini yanyana basanlar, iki hafta sonra «CHP'yi vaadini tutmağa zorlamak» için oy avcılığına çıkmışlardır. Böylesine iççe geçmiş tutarsızlıkların, ilkesizliklerin, çok yönlü oportünist politikaların, reel politiker tutumların, sosyalizm adına ödüllendirilmesi halkın sosyalizm adına TİP tarafından yanıtılması suçuna ortak olmaktadır. Oysa Türkiye işçi sınıfı bugünkü TİP'in şahsında ikinci bir Aybar dramı yaşamak niyetinde değildir. Çünkü bu defaki dram değil, fars olacaktır.

(1) Yürüyüş Dergisi seçimlere katılma mevzuatı konusunda önce aklı sıra kurnazca burjuvaziye uyarılmış, ayrıca TSİP'in Yüksek Seçim Kurulu'na yaptığı itiraz bu kurul tarafından görüşülürken «burjuvazi kandırılmaz» diye bir yazı yayınlayarak salt kendi dedikoducu-makyavalist karinesiyle jurnalcilik yapmağa kalkışmış, yani Yüksek Seçim Kuruluna «aman ha, seni kandırıyorlar, sakın onları seçime sokma» demiştir. Y. Seçim Kurulu kararını yalan ve iftira yoluyla etkilemeye çalışan bu jurnalcı tutum TİP ideologlarının kendi bencil çıkarları için her türlü yalanı, iftirayı, ihbarcılığı meşru gördüklerinin yeni bir kanıtı olmuştur. Hem de bu somut olay, TİP'in kendine «rakip» gördüğü sosyalistlere karşı burjuvaziyle işbirliği yapmaktan çekinmeyeceğini, ayrı sosyalist örgütler arasındaki ideoloji ve ilke mücadelesinde, burjuvaziden yararlanmakta perva duymayacağını göstermiştir.

tirmeyi ve birincisini ikincisine bağımlı kılmayı bilmek gerekir. İşte bütün zorluk buradadır ve meselenin bütün özü de budur... Esas olan şeyi (sosyalist devrimi) gözden kaçırmayın; onu en başa koyun... sonra tüm demokratik talepleri alın ve bunları ona bağımlı ve ilişkilil kılın... hiç unutmayın ki, kısmi birşey için mücadele şeklinde de başlasa, esas şey için mücadele patlak verebilir. Benim kanımcı meseleyi bu şekilde kavramak en doğru olanıdır.»

V. İ. Lenin

Yazımızın ikinci bölümünde de belirttiğimiz gibi, sosyalizm adına davranan bazı siyasal örgütlenmelerin sosyalist hareketin bölünmüşlüğü planında lâkayt davranmaları hatta anti-monopolist ve anti-faşist planda bile sosyalist güçler arasında bir blok oluşturmağa yanaşmalarını nedeniyle, 5 Haziran seçimlerinde sosyalist hareketin parlamentoya **bilimsel sosyalist** temsilci sokma olasılığı hemen hemen hiç yok gibidir. Oysa önceden de belirttiğimiz şekilde işçi sınıfı biliminin ve enternasyonalizminin kılavuzluğunu kabul eden sosyalist çizgiler sosyalist bir blok oluşturabilseydiler ve kendilerini destekleyen önemli sendikalarla, yığınsal örgütlerle birlikte ciddi bir ağırlık halinde sosyal demokrasiye öneri götürebilseydiler, sosyalist hareket seçimlerde bugününün fersah fersah üzerindeki bir güçle temsil edilebilecekti. Sosyal demokrasinin böyle bir sosyalist bloktan gelecek öneriyi kabul etmemesi durumunda bile, sosyalistlerin kendi güçlerini azami derecede bir araya getirmeleri ve CHP'nin solundaki diğer güçlerden de destek ve ittifak aramaları ile oluşturulacak böyle bir blok, etkili bir seçim çalışması yürütebilecek ve seçimlerde demokrasi güçlerini zaafa uğratmayan —yani MC'nin ekmeğine yağ sürmeyen— bir politika ile parlamentoya temsilciler sokabilecekti... Oysa sözünü ettiğimiz tutumlar nedeniyle bu olanak bugün için mevcut değildir.

Fakat bu seçimlerde bilimsel sosyalizmin parlamentoya temsilci sokamayacağı olgusu, seçim döneminde bilimsel sosyalizmin susacağı anlamına gelmez. Tam tersine, bilimsel sosyalist hareket, kitlelerin daha fazla politikleştiği, politik dikkatlerinin arttığı bir ortamda işçi sınıfı ideolojisinin ve politikasının bağımsız çizgisini ısrarla savunmalı ve kitlelere bilimsel sosyalizmin ajitasyonunu, propagandasını götürmelidirler.

Bu çalışmalar başlıca hangi konuları içermelidir. Kısaca özetleyecek olursak, şu noktaların altını çizmemiz gerekir:

• Herşeyden önce, işçi sınıfı biliminin temel sosyal görüşü olan **SINIF GERÇEKLİĞİ**'ni göstermek, yani sınıflar ve sınıf mücadelesi olgusunu ısrarla yeniden ve yeniden vurgulamak sosyalizmin bağımsızlığının en temel görevlerindendir.

• Bu gerçeklikten yola çıkarak, Türkiye’de kitlelerin sosyal ve ulusal kurtuluşunun ancak ve ancak SOSYALİZM ile mümkün olabileceğini söylemek, yani uzun erimdeki İKTİDAR hedefini en başta göstermek şarttır.

• Kitlelere, sınıf mücadelesinin politik, ekonomik ve ideolojik bütünlüğünü belirtmek, ekonomik-demokratik mücadele ile emekçilerin kurtuluşunun sağlanmayacağını, esas belirleyici mücadelenin SİYASİ MÜCADELE olduğunu tekrar tekrar, bıkmadan, usanmadan anlatmak zorunludur.

• İktidar mücadelesinde, işçi sınıfı öncülüğündeki bir demokratik halk iktidarının programının ana hatlarını açıklamak ve bu programı daha geniş kitlelere benimsetmeğe çalışmak gerekir. Bilindiği gibi bu program ana hatlarıyla, ekonomik planda yabancı ve yerli tekellerin, büyük kapitalist toprak birimlerinin (kısaca büyük üretim araçlarının) millileştirilmesini, kırlarda kollektivizasyona dönük bir toprak ve tarım reformunu, siyasal arenada ise işçi sınıfı devletin öngördüğü üstyapı değişikliklerini (kurumlarını) içermektedir.

• Kitleleri soyut bir iktidar düşü içinde bırakmamak için, bu iktidara giden yolda en birinci, en önemli görevin ÖRGÜTLENMEK olduğunu ve işçi sınıfı bilimi kılavuzluğundaki siyasal örgütlenmenin rehberliğinde, işçi-köylü ittifakının kurulmasını, böylece Demokratik Halk Cephesi yoluyla iktidar mücadelesinin başarıya ulaşacağını ısrarla vurgulamak zorunludur.

• İşçi sınıfı devrimcileri, aynı zamanda kitle çalışmalarında yığınların acil ekonomik ve demokratik taleplerini dille getirmeli, bu talepler uğruna verilen mücadelenin öncüsü olduklarını kanıtlamalı ve bu mücadeleyi, ana mücadeleye (yani siyasî iktidar mücadelesine) bağlı kılmalıdır.

• Sosyalist planda yapılacak ajitasyon ve propaganda çalışmalarının, işçi sınıfı bağımsızlığı açısından çok önemli bir yanı da sosyal demokrasinin ne olup olmadığına teşhirdir. Sosyal demokrasinin bugün MC karşısındaki anti-faşist tutumu ve reformcu niteliği kitlelere gösterilmeli, fakat yukarıda özetlenen sosyalist görüşler ışığında sosyal demokrasinin asla bir umut olmadığı, sadece demokratik bir tercih olduğu da ısrarla döne döne vurgulanmalıdır. Böylece kitlelerin reformcu illüzyonlar peşine takılmalarının önüne geçilmesine vargücümüzle çalışırken, demokratik görevlerde dahi öncülüğün sosyal demokraside olmadığı, yeni demokratik hak ve özgürlüklerin ancak ve ancak işçi sınıfının, tüm emekçi halkın örgütlü ve aktif mücadelesi ile elde edilebileceği gösterilmelidir. Böylelikle, CHP’nin bir kurtuluş umudu olmadığı gibi, demokrasinin de umudu ve öncüsü olmadığı gösterilmeli, ana de-

mokratik görevin de gene sosyalistlere düştüğü anlatılmalı, fakat bir sosyal demokrat iktidarın, sınıf mücadelesi açısından daha elverişli koşullar yaratacağı, MC'yi ve onun şahsındaki faşizmi geriletmek için, elverişli bir olanak niteliği taşıyacağı belirtilmelidir.

• Seçim dönemi çalışmalarında dile getirilecek önemli noktalardan birisi de işçi sınıfı enternasyonalizmi ve onun gerektirdiği **işçilerin birliği-Halkların Kardeşliği** parolasını cesaretle savunmaktır. Bu konu yurdumuzda bizlere başlıca üç yönlü bir görev dayatmaktadır:

— Doğu'daki emekçi halk üzerindeki şoven, asimilasyoncu ve ulusal baskıcı politika lânetlenmeli, ve ulusal demokratik haklar kayıtsız, şartsız savunulmalı, halkların kardeşliği ilkesinden ödün verilmemeli

— Türkiye ve Yunanistan arasında emperyalizmin ve tekelci sermaye gruplarının karşılıklı olarak yarattığı kışkırtma ve silahlanma yarışına kesin bir şekilde karşı çıkılmalı, Kıbrıs'da Birleşmiş Milletler Kararlarının uygulanması için ödünsüz bir mücadele verilmelidir.

— Başta Sovyetler Birliği olmak üzere bütün sosyalist ülkelerle iyi komşuluk ve dostça ilişkilerin geliştirilmesi, **barış içinde birlikte yaşama ilkesi** ve detant politikası savunulmalı, gerek faşist ve Maoistlerin, gerekse diğer tüm anti-komünist, gerici, anti-demokratik unsurların demagojileri ve halk düşmanı, barış düşmanı, bağımsızlık düşmanı emperyalizm yardakçısı politikaları teşhir ve daha fazla tecrit edilmelidir.

• Türkiye'deki demokratik hak ve özgürlükler konusunda, sosyalist, demokratik, ulusal bağımsızlıkçı, özgürlükçü, barışsever ve anti-şoven politika uğruna verilecek mücadelede İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi, Avrupa İnsan Haklarını Koruma Sözleşmesi ve Helsinki Güvenlik ve İşbirliği Senedi'nin ilkelerinin eksiksiz olarak Türkiye'de hayata geçirilmesi, yani Türkiye hükümetinin, bizzat altında imzası olan uluslararası demokratik antlaşma ve sözleşmelere uyması için kararlı bir caba sürdürmelidir.

• Halkımızın demokrasi ve barış özelemlerinin yanısıra, bağımsızlıkçı özelemleri de ısrarla dile getirilmeli, NATO, CENTO, RCD ve Enerji Ajansı gibi emperyalist örgütlerden çıkılması, emperyalizmle yapılmış ikili antlaşmaların feshedilerek Amerikan üslerinin sökülüp atılması, sosyalist ülkelerin yanısıra, üçüncü dünya ile ilişkilerin geliştirilmesi bu taleplerden en önemlileridir.

• Seçim dönemi kitle çalışmalarında anti-maoist mücadele yükseltilmeli, sahte «sol» etiketli Maoçuluğun gerçekte faşistlerle aynı kampa olduğu halkımıza gösterilmelidir.

İşçi sınıfı devrimcileri bugüne dek olduğu gibi, bugünden sonra da sosyalizm mücadelesi ile demokrasi, bağımsızlık ve barış mücadelesini bütünleştirmesini bilmeli ve bu uğurda emperyalizme, faşizme, şo-

venizme ve Maoizme karşı kararlı, azimli, ödünsüz ilkeli bir politika sürdürmelidirler.

Seçimler gibi önemli bir dönemde, sosyalistlerin ellerini kollarını kavuşturarak beklemeleri, «nasıl olsa parlamenter planda herhangi bir başarı sağlamayacağız, bu nedenle 5 Haziran seçimlerini bekleyelim» diyen bir anlayışa düşmeleri son derece yanlış bir tutumdur. Çünkü bu çalışmalar, hem sosyalizmin bu seçimlerdeki bağımsız politikasının dayattığı en önemli görevlerdir, hem de seçimlerden sonra yeni bir evreye girecek olan sınıf mücadelesi perspektifindeki daha ileri siyasal çalışmalara bir basamak teşkil etmektedir.

Seçim döneminde sosyalizmin ajitasyon ve propaganda çalışmaları, hiç kuşkusuz **kitle çalışmalarıdır...** Bu çalışmalar miting ve kapalı salon toplantılarından, emekçi semtlerindeki kahvehane toplantılarına kadar çeşitli kitle toplantılarını içerdiği gibi, afişleme, bildiri dağıtma ve sosyalist yayın organlarını, özellikle kadro yayını değil, kitle yayını yapan yayın organlarını yığınlara ulaştırmağa, ya da köy ve gecekondu çalışmalarına kadar bir dizi siyasi eylemi içerir.

5 HAZİRAN SEÇİMLERİ SONRASI

5 Haziran seçimleri sonrasında sosyal demokrasi ister tek başına iktidara gelsin, ister kendisinin büyük ağırlık taşıyacağı bir koalisyon oluştursun, isterse iktidara gelemesin, her durumda, sosyal sınıf mücadelesi açısından Türkiye yeni bir evreye girecektir. Bu evrenin belirleyici karakteristiklerinden biri her ne kadar gene demokrasi güçleri ile faşist ve diğer halk düşmanı güçler arasındaki mücadele olacaktır da, son iki yıldakinden farklı bir durum da ortaya çıkacaktır: kitlelerin ileri kesimleri her halukârda sosyal demokrasiden kopacaklardır. Şayet sosyal demokrasi iktidara gelirse, bu süreç hızlanacak, iktidara gelemediği durumda bile, kitleler faşizme ve egemen sınıflara karşı verilen mücadelenin sosyal demokrasiyle ve onun yöntemleriyle başarılamayacağını kavramaya başlayacak ve sosyalist bir ararış içinde olacaklardır.

Sınıf mücadelesinin, 5 Haziran seçimleri sonrasında gireceği yeni dönemde en büyük sorumluluğunun gene işçi sınıfı sosyalistlerine düşeceği açıktır. Şayet sosyalist hareket, ciddi, titiz ve prensipli çalışmalarla sosyalist hareketin ilkeli ve kalıcı ideolojik, politik ve örgütsel birliğini sağlamaya, yani ileri düzeyde örgütlenmiş tek bir işçi sınıfı merkezi otoritesi yaratmağa muvaffak olurlarsa, geniş fakat şimdilik büyük bölüğü spontane işçi sınıfı mücadelesini, sosyalist önderlik altında toplayabilecekler ve bugünkü dev sosyalist potansiyeli, sonuna dek ör-

gütlü, bilinçli bir sosyalist siyasal harekete dönüştürebileceklerdir. Bu aynı zamanda, Türkiye işçi sınıfının, ezilen ulusla ortak mücadelesi için ve en genelinde işçi-köylü ittifakının kurulması için elverişli perspektiflerin yaratılması demektir. Böylesi önemli bir tarihsel fırsatta, ilkel, bilimsel ve titiz, sorumlu çalışmalar yapıldığı, sosyalist hareket içinde ayrılıkçı, bölücü ve sekte tutumlara son verildiği ve bu tutumlardan vazgeçmeyen sosyalist siyasal çevrelerin teşhir ve tecriti yoluna gidilmesi hâlinde, mücadelenin topyekûn bütünselliğini, işçi sınıfı politik hareketinin ileri düzeydeki öncülüğünde gerçekleştirmek mümkündür.

Bir sosyal demokrat iktidarın gerçekleşmesi durumunda, şimdiki sağ sosyal demokrasinin daha da sağa kayacağı ve sınıf mücadelemizin karşısına dikileceği unutulmamalı ve seçimlerde sosyal demokrasi desteklenirken bir yandan bu husus kitlelere ısrarla gösterilmeli, öte yandan tercihli oy kullanılması sağlanmalıdır. Sosyal demokrasinin ikili kimliği ve sağ sosyal demokrasinin tekelci sermaye yanlısı karakteri seçimlerden sonra da asla gözden uzak tutulmamalı, ayrıca 5 Haziran sonrasında demokratik bir hükümet kurulması halinde «demokrasi geldi» diyerek rehavete asla göz yumulmamalıdır.

5 Haziran seçimleri sonrasındaki somut durumun somut tahlili ve bu tahlilin öngördüğü görevlerin ayrıntısı ise zamanı gelince bir başka yazımızın konusu olacaktır.



TÜSTAV

DEMOKRASİNİN EN YÜKSEK BİÇİMİ: SOSYALİST DEMOKRASİ

5 Haziran genel seçimlerinin Türkiye'deki demokratik gelişim açısından taşıdığı önem, demokrasi kavramı hakkındaki bilimsel görüşlerin yeniden ve yeniden vurgulanmasını gerektiriyor. Burjuva demokrasisinin sınırları içinde bugünkü koşullarda ve özellikle MC gericiliği karşısında önemli bir yer tutan sosyal demokrasinin demokratik misyonunu abartan ve demokrasinin sınıf temelini gözden uzak tutan görüşlere raslandığı gibi, idealist bir «saf demokrasi» hayalleri peşinde koşarak burjuva demokrasilerinde demokratik hak ve özgürlüklerin geliştirilmesini önemsemeyen maceracı «sol»-revizyonist eğilimlerin de öteden beri bilinen tutumları sürmektedir.

Bir sosyal demokrat iktidardan sosyalist bir demokrasi ya da «ileri bir demokratik düzen» beklemenin işçi sınıfı bilimiyle bağdaşmadığını ısrarla belirten işçi sınıfı sosyalizmine, demokrasi konusunun acil sorunlarından birisi olarak varlığını sürdürdüğü bu dönemde, sosyalist demokrasi ile burjuva demokrasisi arasındaki temel ayrılığı yeniden ve yeniden göstermek görevi düşmektedir. Sosyalist demokrasi konusundaki bilimsel öğretiyi özetleyen aşağıdaki çeviri, aynı zamanda, Amerikan emperyalizmi öncülüğünde uluslararası gericiliğin sosyalist ülkelere karşı başlattığı yeni iftira ve demagoji kampanyasının yoğunlaştığı şu günlerde, burjuva ideologlarına, sosyal demokrasinin saptırmalarına ve burjuvazinin takipçisi «sosyalist» etiketli oportünist teorisyenlere de bir cevap teşkil etmektedir. Okuyacağınız çeviriyi, sosyalist ülkelerin bu konudaki görüşleri mahiyetinde objektif bir bilimsel etüt ve belge olarak yayınlıyoruz.

İLKE

Çağımızda, ulusal kurtuluş savaşlarının da dünya çapında yaygınlaştığı kapitalizmden sosyalizme geçiş (proletarya devrimleri) çağıdır. Bu uğurda dünyanın sömürü altındaki ülkelerinde halklar üzerine kıyasıya baskılar sürdürülmekte, ama ne var ki, sindirilememektedirler. Sömürülen emekçi yığınlar her geçen gün daha bir bilinçlenmekte, daha bir şevkle sarılmaktadırlar davalarına. İşte bu nedenle, sıcak savaşların kendilerine hep yenilgi getirdiğini görmeleri nedeniyle, egemen sınıflar, bu savaşlarını daha güçlü bir biçimde ideolojik planda da sürdürmektedirler. Bu alanda kendilerince en iyi çözümlü, bizzat Marksizme, Marksizmin getirdiği «proletarya diktatörlüğü» ve «sosyalist demokrasi» gibi kavramlara saldırıp onları çarpıtmakta, onların «yanlışlık ve eksikliklerini» (!) bulup çıkartmakta görmektedirler.

Bugün, oportünist ideologların Marksist-Leninist anlamda proletarya diktatörlüğüne yönelttikleri tümüyle asılsız bir suçlama vardır. Onlara göre, proletarya diktatörlüğü «anti-demokratik»tir, «totaliteryen»dir, «askeri ve bürokratik» bir rejimdir. Buna karşılık kabul ettirmeye çalıştıkları ise, gerçek sosyalizme uzaktan yakından en ufak bir ilişkisi olmayan kendi demokrasi anlayışlarıdır. Böylece, gerek sağ, gerekse «sol» oportünistler, başta Sovyetler Birliği olmak üzere tüm sosyalist sistemde kurulmuş olan bilimsel sosyalizme karşı en yoğun saldırıları yöneltmekten çekinmezler.

Oportünistlerin sürekli olarak yapmağa çalıştıkları şey, demokrasinin anlamını bulandırmak, **sosyalist demokrasi** anlayışı ile **burjuva demokrasisi** anlayışı arasındaki kesin ayrılığı gözlerden saklamak ve proletarya devriminin insanlara getireceklerinin önemini aşağılamak, hattâ bu önemi elden geldiğince gizlemektir. İşte oportünistlerin bu çabalarının sonucudur ki, bugün ortaya, «proletarya diktatörlüğü altında gerçek demokrasi olmayacağı; bireyin, kollektif yaşamın yükü altında kişiliğini yitireceği; proletaryanın diktatörlüğünün Komünist Partisi'nin diktatörlüğü demek olduğu» gibi saçma sapan iddialar çıkmıştır.

Oportünist ideologlar, **sosyalist demokrasi** kavramını tahrif etmek için bir yığın yeni yeni kavramlar türetmektedirler. Bugün, «sanayi toplumu» ya da «sanayi-ötesi toplumu» gibi kavramlar, veya sahte-marksist ideologların «sosyalizmin siyasal modelleri» üzerine yaptıkları çalışmalar, hep kapitalizmin siyasal yapısını geliştirmek için yeni yeni sloganların, yeni yeni düşüncelerin ortaya atıldığını gösteriyor bize. Bütün bunların altında yatan gerçek şu ki, oportünizmin «üçüncü yol»u, aslında burjuva demokrasisinin yasalarını geliştirmek için yaratılmış bir icattır. (*)

Marksizm-Leninizm şu tarihsel gerçeği hiç bir zaman yadsıamaz: Burjuva demokrasisi, kapitalizmin ilk evrelerinde, feodal sömürü düzenini yıkıp köylünün efendisine olan bağımlılığını kaldırarak tarihte ilk kez birey özgürlüğü ve eşitlik gibi talepleri dile getirdi. Böylece burjuvazi, çalışan insanların kendi siyasal ve sosyo-ekonomik taleplerini dile getirebilmeleri için yasal bir temel oluşturdu. Parlamento-yu, genel oy hakkını, yöresel yönetimi (mahalli idare) ve jrili mahkemeleri tarihte ilk kez toplumsal hayata soktu.

Fakat tüm bunlara rağmen, son tahlilde, üretim araçlarının özel mülkiyetini ve kapitalist üretim ilişkilerini temel aldığı için, burjuva demokrasisi her zaman yetersiz, her zaman sınırlı kalmıştır. Kapitalistlerin —ki bunlar her zaman toplum içinde azınlığı oluşturur— ekonomik güçleri onlara sömürü düzenini koruma, yaşatma olanağını verir. Dolayısıyla, kapitalist devletin bu şekilde belirginleşen anti-demokratik niteliği içinde demokratik bir devlet yapısı ve demokratik bir siyasal düzen kurmanın olanağı yoktur. Gerçek anlamıyla, çoğunluğun azınlık üzerindeki egemenliği, tüm vatandaşlar arasında eşitlik, tüm vatandaşların demokratik hak ve özgürlükleri demek olan demokrasi, burjuva demokrasisinde bir yalan, bir aldatmaca olmaktan ileri gitmez. Gerçi zgrlk, eşitlik gibi kavramlar ilk kez burjuva toplumunda ortaya atılmışlardır ama, yine bu toplumda çalışanlar ekonomik özgürlük ve eşitlikten ysundurlar. Burjuva demokrasisi, çoğunluğun egemenliği yerine çoğunluk üzerinde egemenlik demektir; burjuva demokrasisinde demokratik hak ve özgürlüklerden yararlanan yalnız ve yalnız azınlıktaki egemen sınıftır. Burjuva demokrasisinin kurumları da (parlamento, çok-partili sistem, vb.) oğunluğun istekleri yerine azınlıktaki egemen sınıfın isteklerini karşılama doğrultusunda çalışırlar.

Gerçekte burjuvazi demokrasi, eşitlik, özgürlük yolunda ortaya attığı sloganları tam anlamıyla hayata geçirmekten uzaktır, çünkü böyle bir şey, yani gerçek demokrasinin kurulması, kapitalizmin ortadan kalkması demek olur. Ama ne olursa olsun, gelecek, burjuvazinin değil, işçi sınıfının önderliğinde tüm çalışanların ellerindedir.

(*) Oportünizmin «nc yol»u: Toplumsal gelişmede «nc yol» ilkesi, «demokratik sosyalizm» kavramı içerisine girer. Bu, kapitalist ülkelerdeki Sosyal Demokrat partilerin sahip çıkıp savundukları bir tez olup, Sosyalist Enternasyonal'in en önemli belgelerinin tabanını oluşturur. Bazı sosyalist ülkelerdeki sağ oportünist çevreler de bu kavramı alıp kullanmaya çalışmışlardır. Örneğin, 1968 Çekoslovakya olaylarında, sağ-kanat güçleri bu kavramı «insancıl sosyalizm» ya da «insan yzl sosyalizm» şeklinde benimsetmeye çalışıyorlardı.

İşçi sınıfı, kapitalist düzen içerisindeki gelişmenin, ilerlemenin motorudur ve bu nedenle, sosyalizmi kurup yeni ve daha üstün bir demokrasi oluşturmanın kendisine ait tarihsel bir görev olduğunun bilincindedir.

Sosyalist demokrasinin özü, sosyalist üretim ilişkileri ve dolayısıyla üretim araçlarının toplu mülkiyetidir. İşçi sınıfı, iktidara geldikten sonra proletarya diktatörlüğünü kurar. Bu da tüm çalışanlar için en geniş ve gerçek anlamda bir demokrasinin kurulması demektir. Lenin, proletaryanın diktatörlüğü ile diğer sınıfların diktatörlüğü arasındaki ayrılığı şu şekilde belirtir: «Toprak sahipleriyle burjuvazinin diktatörlüğü, geniş halk yığınlarının, adıyla söylemek gerekirse, çalışanların talepleri ve bu talepler doğrultusundaki direnişlerinin bastırılması, ezilmesi demektir.» Buna karşılık: «**Proletarya diktatörlüğü, sömürücülerin, yani, toplum içerisinde toprak sahipleriyle kapitalistlerin oluşturduğu önemsiz bir azınlığın taleplerinin bastırılması, ezilmesi demektir.**» (V.İ. Lenin, Bütün Eserleri, C. 28, s. 464). Bu cümleden olarak, proletarya diktatörlüğünün kurulması demek, «**toplumun çok büyük bir çoğunluğunun, daha önce en yetkin demokratik burjuva cumhuriyetlerinde bile göremediği oranda demokratik hak ve özgürlüklere kavuşması ve bunları kendi hayatında bizzat yaşaması**» demektir. (a.g.e., s. 465)

Demokrasi hem bir devlet biçimidir, hem de toplumun siyasal yaşamındaki bir örgütlenme biçimi. Her iki anlamda da sosyalist demokrasi, demokrasinin en yeni ve en yüksek şeklidir.

Bugün, sosyalist toplumda halk yönetimi deyince, bunun pek çok biçimleri, kurumları vardır. Bunlar başlıbaşına iki ana-grupta toplanabilir. Birincisi, halkın isteklerinin doğrudan doğruya, ikincisi ise, devlet denilen siyasal üst-yapı tarafından karşılanmasıdır.

Sosyalist demokratik örgütlenmenin en ileri şekli, halkın kendisinin oluşturduğu örgütlerle yönetimi sağlamasıdır. Bu örgütler gerek devlet, gerekse kitle örgütlerinin özelliklerini taşırlar, ve halkın kendi kendisini doğrudan bir biçimde yönetmesi bu örgütler aracılığıyla sağlanır. SSCB'deki Sovyetler, Macaristan'daki Halk Meclisi ve yöresel meclisler, Polonya'daki ulusal meclisler hep bu tür örgütlerdir. Bunlar tüm devlet mekanizmasının temelini oluşturup devletin toplumun başını çekmesinde ve devlet politikasının saptanmasında halkın büyük ölçüde pay sahibi olmasını sağlarlar.

Sosyalist devletlerde, devletin halk tarafından seçilen organları, burjuva parlamentoları veya burjuva yöresel yönetim kurumlarından çok farklıdır. Sosyalist devletlerdeki bu organlar gerçek halk tem-

silcilerinden oluşup, yasama, yürütme görevleriyle tüm devlet kurumlarının denetimini üstlenirler. Bugün bunlar giderek güçlenmekte, sosyalist gelişmenin yol göstericisi olmak konusundaki görev ve sorumlulukları da her geçen gün artmaktadır. Bu kurumlar bugün halktan hiç bir şey saklamamakta, tam tersine, halkla olan bağlarını giderek daha da pekiştirmekte, alınacak kararlarda halkın payının giderek artmasına büyük bir özen göstermektedirler. Halkın bu kurumlar üzerindeki denetim gücü ve etkinliği de büyüktür. Görevini gerektiği gibi yerine getirmeyen bir yetkili, halk tarafından derhal aşağı edilebilmektedir.

Son yıllarda yapılan çalışmalarla, halkın bu denetim gücü çok daha büyük boyutlara ulaşmıştır. Bunun sonucu olarak ta, örneğin SSCB'de 1969 yılında 300 halk temsilcisi normal görev sürelerinin bitiminden önce halkın isteğiyle görevden alınmıştır.

Bu halk temsilcileri yaş, meslek, ve ulus özelliği dikkate alınmaksızın seçilir. Temsilciler, resmi görevlerinin yanısıra çeşitli örgütlerde, işletmelerde de görev alırlar; böylece, onların aracılığıyla devlet organlarının halkla olan ilişkileri sürdürülür, halkın yeni gereksinimleri, yeni istekleri ânında saptanıp, ânında alınan kararla vakit geçirmeden yürütmeye sokulur.

Doğrudan demokrasinin diğer kurumlarından biri de, belirli siyasi kararlar öncesinde yapılan ulus-çapında ya da yöresel referandumlar yoluyla halkın görüşlerine başvurmaktır. Bunun yanısıra, başka bir yol olarak, halkın devletçe alınan kararlara katılmasını sağlamak amacıyla, çeşitli kitle örgütleri tarafından yapılan nabız yoklamaları da vardır.

Sosyalist devlet, tüm kitle örgütlerinin çalışmalarını destekler. Bu örgütler arasında sendikalar, kooperatifler, gençlik ve kadın örgütleri ile çeşitli gönüllü birlik ve kuruluşlar (bilimsel, kültürel, teknik, öğrenci, sivil savunma, spor) sayılabilir. Tüm bu kuruluşlar aktif bir biçimde politikaya katılıp devletin alacağı kararları büyük ölçüde etkilerler. Bunlar arasında en genişleri sendikalar, öğrenci kuruluşları ve kooperatiflerdir. Güçleri konusunda bir fikir edinebilmek için aşağıdaki tablolara bakabiliriz:

**Çeşitli sosyalist ülkelerdeki sendikaların üye sayıları:
(1972'ye göre)**

Bulgaristan	2.2 Milyon
Macaristan	3 Milyonu aşkın

Vietnam Demokratik Cumhuriyeti	1.1 Milyon
Özgür Alman Sen. Konfederasyonu (ADC) ...	6.8 Milyon
Kore Demokratik Cumhuriyeti	2 Milyonu aşkın
Devrimci Küba İşçileri Konfederasyonu	1.4 Milyon
Moğolistan Halk Cumhuriyeti	170.000
Polonya	9.73 Milyon
Romanya	4.1 Milyon
SSCB	98 Milyon
Çekoslovakya	5.2 Milyon
Yugoslavya	3 Milyonu aşkın

Gençlik örgütlerindeki üye sayıları:

Dimitrof Komünist Gençlik Birliği (Bul.)	1.1 Milyon
Macaristan Komünist Gençlik Birliği	800.000'i aşkın
Ho Chi Minh Çalışan Gençler Birliği	2 Milyonu aşkın
Özgür Alman Gençliği (A. Dem. Cum.)	2 Milyonu aşkın
Kore İşçi Gençliği Sosyalist Birliği	80.000'i aşkın
Genç Sosyalistler Birliği (Polonya)	1.2 Milyon
Komünist Gençlik Birliği (Romanya)	2.3 Milyon
SSCB Genç Leninist Komünistler Birliği	28 Milyon
Yugoslavya Gençlik Birliği	2.1 Milyonu aşkın

Pek çok sosyalist ülke kendi içlerinde birleşik halk ya da ulus cepheleri oluşturmuşlardır. Bunlar halkın çeşitli bölümlerinin, siyasal partilerin ve kitle örgütlerinin dayanışması sonucu ortaya çıkmıştır. Bu cepheler, siyasi işlevlerinin önemi gereği, devletin iç ve dış politikasında olsun, bu politika doğrultusunda devlet işlerinin yürütülmesinin denetiminde olsun, halkın devlet işlerine katılmasının sağlanmasında olsun, oldukça etkin bir rol oynarlar. Bu cepheler sosyalist devletin en belirgin özelliği ve en güçlü, en temel dayanağıdır. Devletin demokratikliği, devletin çıkarlarıyla halkın çıkarlarının birliği bu cephelerin varlığıyla sağlanmakta; onların varlığıyla kanıtlanmaktadır.

Sosyalist devlette halkın devlet işlerine doğrudan katılmasının sağlanmasında olsun, oldukça etkin bir rol oynarlar. Bu cepheler sosyalist devletin en belirgin özelliği ve en güçlü, en temel dayanağıdır. Devletin demokratikliği, devletin çıkarlarıyla halkın çıkarlarının bir-

liği bu cephelerin varlığıyla sağlanmakta, onların varlığıyla kanıtlanmaktadır.

Sosyalist devlette halkın devlet işlerine doğrudan katılmasının bir yolu da, kimi yasa tasarıları hakkında ÷lke çapında tartışmaların açılması ve bu tartışmalar yoluyla halkın görüşlerinin somutlaştırılmasıdır. Örneğin 1968 yılında Sovyetler Birliğinde evlilik ve aile üzerine, bu sorunun temelini oluşturacak bir yasanın çıkarılması söz konusu olduğunda böyle bir tartışma açılmış, bunun sonucu olarak ta hükümete 7000'i aşkın, gazetelere de bir o kadar mektup gönderilip öneriler getirilmişti. Bunun gibi, Alman Demokratik Cumhuriyetinde yeni anayasanın saptanması çalışmaları sırasında 11 Milyon, Romanya'da ise iş yasının tasarısı hazırlıkları sırasında çeşitli meslek dallarından 1.5 Milyonu aşkın insan bu tartışmalara katılarak mektuplarla fikirlerini belirtmiş, yasaların çıkışı üzerindeki etkinliklerini göstermişlerdi.

Toplu mülkiyetin çalışanlar tarafından yönetilip işlenmesi, sosyalizmin getirdiği en yetkin, en özgün demokrasi biçimidir. Çalışanlar, ekonomik yönetim haklarını temsilci organlar ve sanayi demokrasisinin çeşitli örgütleri aracılığıyla hayata geçirirler. Bu örgütler arasında, işletmelerdeki işçi komiteleri, üretimle ilgili toplantılar, belirli bir sanayi kolundaki kongre ve konferanslar, birleşik çiftliklerdeki toplantılar ve kolektif-çiftlik demokrasisinin daha üst organları sayılabilir. Bütün bunlardan öteye, çalışanları üretimin yönetiminde tutmakta en fazla etkinliğe sahip örgütler ise **sendikalar**dır.

Halk demokrasisinin böyle dört başı mamur bir şekilde gelişmesi, Lenin'in şu sözlerini haklı çıkarır: «**Sosyalizm sayesinde, uygar toplumların tarihinde ilk kez, geniş halk kitleleri sadece seçimlerde oy kullanırken özgür ve bağımsız olmakla kalmayacak, bunun ötesinde, devletin günlük yönetim işlerine de doğrudan katılabilme özgürlüğünü elde edeceklerdir.**» (Lenin, Bütün Eserleri, C.25, s. 487-488)

Sosyalist demokrasinin burjuva demokrasisinden ayrıldığı bir nokta da, birey hak ve özgürlüklerini yorumlayış biçimindedir. Burjuva yasalarında birer sözcük olarak kalmış olan bu kavramlar, sosyalizmde hayata geçirilir; bu da bireye kapitalizmde görülmedik oranda hak ve özgürlükler sağlayıp demokrasiyi daha önce hiç görülmemiş boyutlara ulaştırır. Herkese iş, dinlenme, eğitim, yaşlılıkta ve sakatlıkta korunma gibi haklar getirilmiştir sosyalizmde. Ve bu haklar, bu özgürlükler, ekonomik, toplumsal, siyasal ve yasal açılardan güvenceye bağlanmıştır; çünkü sosyalist toplumda bireyin birey tarafından sömürülmesi yoktur, üretim araçlarının özel mülkiyeti diye bir şey kesinlikle düşünülemez. Sosyalist ÷lkelerin çalışanları, artan

ekonomik potansiyel sayesinde daha fazla ücret, daha fazla eğitim, daha fazla çalışma rahatlığı gibi olanaklar kazanmaktadırlar. Gerek ücret, gerekse ücrete bağlı insanların sayısındaki bu artış ise, sosyal güvenlik hakkının hacminin giderek geliştiğini göstermektedir.

Bu haklardan öteye, sosyalist demokrasinin kapitalist toplumdaki haklardan çok farklı olarak getirdiği bir şey daha vardır: Çalışanların devlet ve kamu işlerinin yönetimine katılması hakkı.

Tüm bunlardan dolayı, sosyalist demokrasi, bireyin özgürce ve yaratıcı bir biçimde gelişmesi için her türlü niteliği sinesinde taşır. Kapitalizmde varolan birey üzerindeki baskı, birey sınırlaması gibi niteliklerinden eser yoktur sosyalizmde. Sosyalizmde, «her şey insan için, insanın çıkarına» sloganı geçerlidir. Çalışanların devlet yönetimine sahip olması ile de bireyin siyasal yabancılaşmasının önüne geçilmiştir.

Ne var ki, birey hak ve özgürlükleri derken buna da sınıfsal açıdan bakmak gerekir. «Sonsuz özgürlük» ya da «saf demokrasi» diye bir şey yoktur. Bu sloganlar, Sağ-opörtünist ideologlar tarafından sosyalizmin siyasal ve yasal ilkelerini tahrif etmek amacıyla ortaya atılmıştır. Sosyalist ülkelerin yasaları bireye hiç bir zaman, hak ve özgürlüklerini sosyalist düzenin çıkarlarını ya da diğer bireylerin hak ve özgürlüklerini çiğneyecek biçimde kullanma yetki ve hakkını vermez. Örneğin, Alman Demokratik Cumhuriyeti anayasasının 6. maddesi her türlü militarist, rövanşist (intikamcı) ve diğer gerici propagandayı yasaklar. Aynı şekilde, siyasi hak ve özgürlükler de tamamıyla çalışanların yararına saptanmış olup, aksi suçtur.

Sosyalizmde bireylerin namuslu çalışma, devlet ve toplum disiplini gözetme, anayurdu savunma gibi yükümlülükleri vardır. Hakların ve yükümlülüklerin birliği sosyalizmde bireyin yasal statüsünü belirler; çünkü disiplin, örgütlü çalışma ve sorumluluk duygusu olmadıkça, sosyalist demokrasi kendisinden beklenen ürünü veremez. Sorumsuzluk ve disiplinsizlik sosyalist demokrasinin zararlıdır, gelişmesini önler. Lenin, Sovyet devletinin kurulmasından hemen sonra sosyalist toplumda benimsenmesi zorunlu olan bu disipline dikkati çekmiş, bunun da, sosyalizmi kuracak olan işçi sınıfı ve onun önderliğindeki tüm çalışanlar tarafından gerçekleştirileceğine işaret etmişti. Bugün, sosyalist ülkelerde Parti'nin yürüttüğü çeşitli eğitim çalışmaları ile devlet ve kitle örgütlerinin çalışmaları bu disiplinin yerleştirilip pekiştirilmesinde en önemli görevi yüklenmiştir.

Sosyalist demokraside yönetimin çalışan sınıfın ve Parti'nin elinde olduğunu söyledik. Bu şekilde, sosyalist devlet kurulurken, devlet ve toplum yapısındaki örgütlenme de giderek geliştirilir. Bu da siya-

sal ve ekonomik yaşamdaki biçim ve yöntemlerin sürekli olarak geliştirilmesi, buna bağlı olarak ta bireyin hak ve özgürlüklerinin giderek genişletilmesi demektir. Bütün bunların sonucu, toplumsal yapıda sürekli bir gelişme, ekonomik potansiyelde artış, bilim ve kültürde ilerleme, ve çalışanların siyasal yaşamdaki yerlerinin giderek pekişmesi sağlanır.

Eğer toplumsal yapıdaki bu gelişimin hızı yavaşlar ve sosyalist örgütlenmenin gereksinmelerini karşılamaz hale gelirse, bu, doğrudan doğruya çalışanların gücünün artmasını ve onların yönetimdeki yerlerinin genişlemesini engeller. Bu da, sosyalist hedefe giden yolda tıkanıklığa, ekonomik ve kültürel gelişmede yavaşlamaya, devlet ve halk kısımlerinde bürokratlaşmaya, ve giderek bireyciliğin ortaya çıkmasına yol açar.

Sosyalizmde toplumun siyasal, ekonomik ve devlet plânındaki örgütlenmesi kesinlikle kendiliğinden oluşan bir süreç değildir. Devlet yapısında bir takım değişiklikler yapılabilir, çalışanların sosyo-politik faaliyeti konusunda yeni biçimler geliştirilebilir, tüm değişiklikler önceki toplumsal tecrübelerin temel alınmasıyla yapılır. Düşüncesizcesine çizilen plânlar, sırf yeniden örgütlemek için yapılan yeniden örgütlemeler, ve buna benzer işlemler, siyaset ve devlet formüllerinden gerçekten uzaklaşıp, iktidar mekanizmasının olağan işlerliğinin bozulmasını, onun toplumsal etkinliğinin ortadan kalkmasını getirir. Dolayısıyla, böyle durumlarda, «yenilikler», sosyalist örgütlenme sorunlarının çözümünü geciktirmekten başka bir işe yaramaz.

Sosyalist devrimler, toplumdaki güç biçimlerinin önemini göstermiştir. Lenin bu konuda şöyle der: «Eğer devrimi yapan sınıfların yaratıcılığı Sovyet sistemini ortaya çıkarmış olmasaydı, Rusya'daki Proletarya devrimi ümitsiz bir olay olmaktan öteye gidemezdi, çünkü proletarya, eski devlet ayarını kullanarak iktidar olamazdı; bunun yanısıra, her devince yeni bir aygıt kurmak ta olanaksızdı.» (Lenin, Bütün eserleri, C. 26, s. 104). Ama demokratik halk düzeni geniş çapta kuruldu, çünkü komünistlerin önderliğindeki çalışanlar, ulusal özgürlüklerinin sağlanması için örgütler kurmaya ve bu şekilde demokratik, anti-emperyalist mücadelelerini sürdürmeye çalıştılar. (Çekoslovakya'daki ulusal komiteler, Polonya'daki ulusal meclisler, vb.) Bu örgütler, daha sonraki dönemin (devrimci güçlerin iyice yerleştiği dönemin) temsilcilik sisteminin temelini oluşturuyorlardı.

Devrimden sonra kurulan hükümet, yeni bir sosyo-ekonomik sistemin —sosyalizmin— temellerinin atıldığı dönemin gereksinimlerini karşıladı. Bu dönemde sanayileşme, tarımda kollektifleşme, kültür devrimi, endüstrinin, tarımın, bilimin ve eğitimin geliştirilmesi çalış-

maları yapıldı. Bugün pek çok sosyalist ülke, kapitalist dönemden artakalan toplumsal geriliği yenerek ve tam anlamıyla sosyalizme ulaşmak yolundadır, çünkü siyasal ve ekonomik yaşamın biçimleri, gerçek demokrasinin getireceği yararların öneminin kavranmasına ve geniş halk yığınlarının yaratıcı çabasının ve siyasal bilincinin geliştirilmesine yol açmıştır.

Gerek biçimde gerek özde, tarihteki işçi gücü, sürekli aşamaya yönelik, etkin bir güçtür. Ne var ki, bu biçimler hiç bir zaman kalıcı değildir; somut koşullar değiştikçe değiştirilir. Örneğin, 1918 Sovyet Anayasası hazırlanırken, bunun sadece, «esas ve birinci görevin, burjuvaziyi ortadan kaldırmak, insan sömürsüne son vermek ve sosyalizmi kurmak olduğu geçiş dönemi içerisinde» geçerli olduğu önemle belirtilmişti. O dönemin koşullarında, devlet mülkiyeti ulusal ekonominin temeli sayılırdı; dahası, kapitalizmden sosyalizme geçişin gerçekleştirilmeye çalışıldığı bu dönemde Halk Demokrasilerinde kurulan anayasalar, özel mülkiyetin ve özel teşebbüsün bir süre daha korunmasını gerektiriyor, kırsal alanda yapılacak kooperatifleşme hareketlerinden sadece birer olasılık olarak söz ediyordu. (Örn. Bulgar Anayasası, 1947, 10-11 maddeler; Çekoslovak A. , 1948, m. 157-158; Alm. Demok. Cum. A., 1949, bölüm II).

Sosyalist örgütlenme geliştikçe siyasal ve ekonomik yaşam biçimleri de değişti. Anayasal plânda büyük değişiklikler yapıldı. Sosyo-ekonomik ve politik koşulların değişmesiyle, örneğin, Romanya'nın 1948 anayasası 1952'de, Yugoslavya'nın 1946 anayasası 1953'de, Moğolistan Halk Cumhuriyetinin 1940 anayasası 1949'da geniş çapta değişikliklere uğratıldı.

Bugün, sosyalist toplumun ekonomik, kültürel ve ideolojik yaşamındaki değişimler önemli bir hız kazandığı ve gittikçe daha karmaşıklaştığı için, siyasal güç biçimlerindeki bu gelişmeler de son derece önem kazanmıştır. Bugün, halkın kültürel düzeyi önemli bir sıçrama kaydetmiştir, ve kitlelerin toplumsal işlere katılması giderek daha da artmaktadır. Bilimsel ve teknolojik devrim, üretimi kökünden değiştirmekte, toplumsal yaşamı geniş boyutlarda etkilemektedir. Buna bağlı olarak ta, Komünist ve İşçi Partilerinin öncülüğünde sosyalist demokrasi mekanizmasında paralel değişiklikler yapılmaktadır.

Sosyalizmde, siyasal iktidar biçimleri ile toplumun politik, ekonomik ve devlet plânındaki örgütlenmesinin geliştirilmesi, Marksist-Leninist teoriye ve sosyalist demokrasi ile kurulan gerçek halk iktidarının edinmiş olduğu tecrübelere göre yapılır. Ne var ki, burjuva ideologlarıyla Sağ ve «Sol» oportünistler, sosyalist devrimden sonra kurulan sosyo-politik sistemin önemini kuşkuyla karşılarlar. Onlar,

çalışanlara, emekçilerin çoktan reddetmiş olduğu bir takım burjuva demokrasisi modelleri önererek proletarya diktatörlüğünün öz ve amacını çarpıtmaya çalışırlar.

Dünyada sosyalizmin edinmiş olduğu tecrübeler göstermiştir ki, halk iktidarının kurulmasının ardından, bir takım burjuva-demokratik kurumlar bir süre daha korunup, radikal toplumsal değişikliklerin yapılmasında kullanılırlar. Örneğin, Polonya Halk Cumhuriyetinde 1921 anayasasının pek çok hükümleri 1952'ye dek, Çekoslovakya'da 1920 anayasasının pek çok hükümleri 1948'e dek geçerli kalmıştır. Aynı şekilde Romanya'da da halk iktidarı kurulduğu zaman, 1923 anayasasının pek çok hükümleri geçerliliklerini bir süre daha korumuşlardır.

20. yüzyıl ortalarındaki devrimler, kapitalist gelişmenin daha sonraki evrelerinde ortaya çıktığı için, yeni kurulan işçi devletleri de eskiye oranla dal budak salmış bir ekonomik ve mali yapıyı miras alırlar; ki bunlar da ufak tefek değişikliklerle, henüz yeni doğmuş olan sosyalist ekonomiyi plânlayıp yönetecek duruma getirebilirler. Yeni devlet eski yapının kurumlarının burjuvazi ile olan bağlarını koparır ve onları, Lenin'in ilkelerine uygun biçimde toplumu sosyalist çizgiye oturtmakta kullanır. Bu kurumlardan başka, yeni devlet, haberleşme ve ulaşım araçlarını da miras alır. Yine, bunlara benzer olarak, kapitalizmde kurulmuş olan sosyo-kültürel kurumlar da burjuvazi ile olan bağları koparılabildiğinden, Halk Demokrasilerinin siyasetlerine uygun bir biçimde bu yeni düzende yerlerini alırlar.

Demokratik Halk Devleti, sadece ve sadece, saldırgan bir sınıfsal yapıya sahip olup kapitalizm döneminde emekçiler üzerinde baskı unsuru olarak kullanılan bir takım hukuk ve devlet kurumlarıyla siyasal örgütleri ortadan kaldırır. Demokratik halk devleti bu kurumları kökünden kazıyıp kendi ordusunu, kendi güvenlik gücünü, ve bunlara benzer, halkla sıkı bağlar içinde olup onun haklarını koruyan, böylece de sosyalizmin örgütlenmesinde başı çeken kendi kurumlarını kurar. Gerici siyasi partiler, ittifaklar ve diğer halk düşmanı kuruluşlar ortadan kaldırılır, çünkü zaman içerisinde bunlar, toplumun sosyalist gelişmesi için gerekli koşulların oluşturulmasında engelleyici bir rol oynayıp çalışanların siyasal çalışmalarını yürütmelerini, önemli kararlara katılmalarını aksatırlar. Bu, bugüne dek bütün sosyalist ülkelerde sosyalizmin kurulması sırasında böyle olmuştur; ve pekâlâ da anlaşılır bir şeydir, çünkü burjuva demokrasisinin dışı dönük biçimleri, onun sömürücü ve halka karşı düşmanca tavrını, tekeli sermayenin siyasal ve ekonomik çıkarları-

nı, egemenliğini nasıl koruyup sağlamlaştırmak kaygısında olduğunu çoktan göstermiştir.

Sosyalist ülkelerde halk iktidarı kurulduğunda, burjuva demokratik kurumlarının yerine sosyalist demokratik kurumlar koyma zorunluluğu da ortaya çıktı; köklü ekonomik, politik ve kültürel reformların getirdiği zorunluluklardı bunlar. Tabii bunların yerine getirilmesindeki süreç, devrimin yapıldığı ülkenin özgül koşullarına göre çeşitli ayrılıklar gösteriyordu.

Yine bu dönemde, burjuva demokrasisinin gelenekleri ilk sosyalist kurumlar üzerinde bir takım etkiler yapıyorlardı. Bu ilk sosyalist kurumlar yapısal açıdan daha önceki yasal sistemlerle bir takım benzerlikler taşıyor ve onların bir takım biçim özelliklerini örnek alıyorlardı. Fakat, bütün bunların yanısıra, yeni sosyalist devletlerin hepsi özlerinde daha üstün bir demokrasinin, yani proleter demokrasinin tohumlarını taşıdıkları için, zamanla devlet bu daha önceki sisteme özgü biçimlerden arınmış, ve proletarya diktatörlüğünün son şekli, doğal olarak, özüne uygun ve tarihte ilk kez insanlığın demokratik ideallerinin gerçekleştirildiği güç biçimlerini getirmiştir.

Geçmiş yıllarda, sosyalist ülkelerde yapılan Komünist Parti Kongreleri, sosyalist demokrasiyi daha da geliştirip pekiştirmek gereksinimini önemle vurgulayıp, bunun için gerekli yolları çizmişlerdir. Örneğin, Alman Demokratik Cumhuriyetinde, Alman Sosyalist Birlik Partisi MK 1. Sekreteri Erich Honecker, Parti'nin, halkın temsilci güçlerinin çalışma ve yetki alanlarını genişletmesini, sosyalist yasallığı (mesruiyet) pekiştirip, halkın hak ve özerkliklerini daha fazla güvenceye bağlamasını, kırtasiyecilik ve bürokrasiyle daha sıkı savaşmasını önermiştir. Yine bugün, Macaristan'daki birincil görev, yöresel ve merkezli meclislere daha fazla güç verip çalışmalarının geliştirilmesidir.

Sosyalist demokrasinin gelişmesinin, çağdaş oportünizmin ideolojik ve politik önderlerinin çalışan sınıflara binbir dolapla yutturmaya çalıştıkları «modeller» ve «kalıplar»la en ufak bir ortak yanı yoktur: ne de kapitalist ülkelerdeki reformist partilerce yürütülen Sağ-kanat sosyalist uyakulamalarla; ne de bazı sosyalist ülkelerdeki Sağ güçlerin yürüttükleri anti-sosyalist çalışmalarla; ne de «solcu» dogmacı ve sekteryenler tarafından izlenen milliyetçi, sahte-devrimci politikayla.

Bugün, sağ-kanat sosyalist partilerin bazı kapitalist ülkelerde iktidara geldikleri görülmüş ve görülmektedir. Bunlar, örneğin, İngiltere'deki İşçi Partisi, İsveç, Norveç, Danimarka ve Batı Almanya'daki Sosyal-Demokratlar, defalarca sosyalizmi program hedefleri ola-

rak belirtmişler, partilerinin başarılarını, «sosyalist hükümetleri»nin erdemlerini defalarca göklere çıkarmışlardır. Yine bunlar, İsveç başta olmak üzere İskandinav ülkelerini «demokratik sosyalizmin» beşiği olarak adlandırmışlardır. Ne var ki, gerçekler, aslında bir burjuva ideolojisi ve politikası olan sosyal reformizmin teorik olarak iflâs ettiğini, pratik olarak ta tüm önemini yitirdiğini göstermektedir.

Bir defa, sosyal reformistler iktidara gelince çalışanlar için hiç te öyle özlü değişiklikler yapmadılar; çalışanların sömürülmesi, ezilmesi sürdü gitti. Tabii bu da derhal kitle grevlerine ve siyasal gösterilere yol açtı. Fransız Sosyalist Partisi'nin bir zamanlarki lideri Guy Mollet, Sosyal Demokratların ekonomik sistemi değiştiremediğini, yıllarca iktidarda kaldıkları ülkelerde bile bunu yapamadıklarını kabul etmiş, örnek olarak ta İskandinav ülkelerini göstermişti. Sosyal reformistler, burjuva demokrasisinin biçimsel görünümünün ve sınırlı tabiatının, «değiştirilmemesi gereken» Batı dünyasının «değerleri» olduğunu belirtmişlerdi.

Tarihi tecrübeler gösterir ki, gerçek demokrasi yalnızca sosyalist toplumda vardır ve sosyalizm de demokrasisiz kurulamaz. Toplumsal doğası açısından hiç bir toplumsal sistem gerçek sosyalizm kadar demokratik değildir, olamaz.

Sosyalizmde özel mülkiyet olmadığı için demokrasinin de sağlam, güvenilir bir ekonomik ve sosyal tabanı vardır. Ama bu hiç bir zaman öyle bir çırpıda kuruluverilmez. Sosyalizmin tam olarak kurulup sosyalist devrimin gerçek başarıya ulaşması, demokrasi mücadelesiyle doğrudan bağıntılıdır. Bu mücadele de, ancak ve ancak sosyalizmi kurmak yolunda halka karşı sorumluluğunun bilincinde, bu hedefe nasıl varılacağını bilen Parti'nin önderliğinde başarıya ulaşacaktır.

(Bu yazı, Sovyet Progress Publishers'ın 1974'te bastığı, B. Topornin ve E. Machulsky tarafından yazılan «Socialism and Democracy, A reply to Opportunists» adlı kitabın 39-54 sayfeleri arasından büyük ölçüde çeviri, kısmen de özetleme şeklinde aktarılmıştır.)

İŞÇİ SINIFI BİLİMİNDE ULUS KAVRAMI—2

ULUSAL SORUN'a YAKLAŞIMIN MARKSİST TEMELİ

Geçen sayımızda başladığımız yazının birinci bölümünde genel olarak ulus kavramını ve ulusun tarihsel plandaki yerini ele almıştık. Yazının bu ikinci bölümünde işçi sınıfı biliminin ulusal sorun'a yaklaşımının temelini özetleyerek, yazımızın üçüncü bölümünü oluşturacak olan «ulusların kendi geleceklerini tayin hakkı» ilkesi'nin kaynaklandığı bilimsel öze değineceğiz.

İLKE

Kapitalizm şafağında yeni bir tarihsel kategori olarak doğan ulusların kristalleşmesi kapitalizmin gelişmesiyle birlikte oluştu. Milliyet durumundan, ulus haline geçen toplumlar, kapitalizm altında gelişmelerini sürdürdüler.

Farklı burjuva ulusların oluşmasıyla dünya sahnesinde yeni bir olgu da zamanla giderek kendisini daha çok göstermeğe başladı. Bu olgu, ilkel toplumdan çıkıştan beri varolan sosyal (sınıfsal) farklılaşmalarının yanı sıra ulusal farklılaşmaların da belirleyicisiydi. Yani, nasıl ki, sınıflı toplumda üst (ezen) sınıflar ile alt (ezilen) sınıflar vardıysa, kapitalizmin

gelişmesiyle birlikte yeryüzünde bir takım uluslar üstün ve egemen konuma, ayrıcalıklı konuma, diğer bir takım uluslar veya ulusallıklar ise ezilen konuma girmeğe başladılar.

Sınıfların farklılaşmasının yanısıra tarih sahnesinde artık ulusların ve ulusallıkların da farklılaşması yer alıyordu. Ve bu olgu hiç kuşkusuz ekonomik temel'den, yani kapitalizm den bağımsız değildi...

Ulusların —ve uluslaşmaya yönelmiş milliyetlerin— farklılaşmasında ki esas temel faktör, yukarıda da söylediğimiz gibi kapitalizmdi. Ama bu süreç hangi toplum yasasına göre oluşmaktaydı?

KAPİTALİZMİN EŞİTSİZ GELİŞİMİNİN ULUSLARARASILAŞMASI

Hepimizin de bildiği gibi, ekonomi politik açısından ulusların arasındaki farklılaşmanın doğmasının, yani dünyanın birtakım ezen ve ayrıcalıklı uluslar ile ezilen ve sömürülen uluslara bölünmesinin temel nedeni kapitalizmin eşitsiz gelişim yasasıydı... Bu husus kapitalist ekonominin doğasının bir sonucuydu. Sınıfsal planda ise, kapitalist toplumun egemen sınıfının (burjuvazinin) —kapitalist sömürü sisteminden kaynaklanan— sınıfsal karakteriydi.

Bir başka deyimle, kapitalist uluslar arasında kapitalizmin eşitsiz gelişme yasasının işleyerek zamanla ulusal farklılaşmaları derinleştirmesi gerçekte artı-değer esasına dayalı olan kapitalist sömürünün sömürge sınıfı burjuvazinin diğer uluslara ve dünyanın diğer yörelerine açılarak yeni sömürü alanları araması ve kendi ulusunun sınırları dışında da üstün-lük kurma çabalarının sonucuydu.

Böylelikle kapitalizmin eşitsiz gelişme yasası, sadece kapitalist bir toplumun kendi içindeki ve kapitalistler arasındaki bir olgu olmakla kalmıyor, aynı zamanda uluslararası planda, dünya çapında bir işlev kazanıyordu.

Esasen, kapitalizmin eşitsiz gelişme yasasıyla, birtakım kapitalistlerin diğerlerini tasfiye etmesi, ya da teslim alması ve kapitalizmin giderek tekelci kapitalizm'e dönüşmesi süreci, sadece tek tek kapitalist ulusların kendi içsel fenomenleri değildi. Bir başka deyişle, rekabetçi kapitalizmden, tekelci kapitalizme geçiş süreci sadece her kapitalist ülkenin kendi ulusal burjuvazisini ilgilendiren bir rekabet içermiyordu. Tekelcileşme süreci, kapitalizmin eşitsiz gelişme yasasının uluslararası bir nitelik kazanmasıyla da çok yakından ilgiliydi.

Ve nasıl ki, bir kapitalist toplum,

kendinden önceki feodal toplumun bağrında doğup geliştirse, kapitalizmin uluslararası niteliği de gerçekte kendinden önceki dünya toplumun bağrında filiz vermeğe başlamıştı.

Şöyle ki, kapitalizm öncesinde de, Orta Çağda, ticaret tek bir ülkenin sınırlarını aşan bir kimlik kazanmağa başlamış ve batılı tüccarlar Afrika ve Asya'ya el atmışlardı... Batının kapitalizme geçmesiyle birlikte bu dış ilişkiler kapitalizmin karakteri gereği, hem eski ticaret ilişkilerini ileri boyutlarda geliştirdi, ve bu ticaret kapitalist bir nitelik kazandı, hem de sözkonusu ekonomik ilişkiler ticaret sınırlarını aşıp doğrudan artı-değer sömürsünü de içermeye başladı... Ve batıda sanayi ile teknoloji geliştikçe, yani kapitalizm altında üretim ilişkileri ilerledikçe, Batılı ileri kapitalist ülkeler ile Asya, Afrika ve sonra da Latin Amerika ülkeleri arasındaki fark da giderek büyüdü. Sözkonusu sanayi ve teknoloji de, kapitalist ülkelerde egemen burjuva sınıfının elinde bulunduğu için, burjuvazi kendi sınıfsal karakteri gereği, sömürsünü kendi ulusunun emekçileri dışına yayararak, uluslararası bir kimlik kazanmağa ve dünya çapında bir sömürü ağını oluşturmağa başladı.

İşte batının burjuvazisinin ilerlemiş teknolojisi, gelişkin üretici güçleri dünyanın sosyal gelişimini belirleme inisiyatifini de birlikte getirdi. Teknoloji ve ulaşım geliştikçe, batının burjuvazisi daha geniş dünya alanlarına yayılma olanaklarını buluyor, hem kendi sanayisi için gerekli ham madde kaynaklarını deniz aşırı ülkelerde arıyor, hem de oraları kendisine yeni pazar alanları olarak edinip, sömürsünü dünyaya yayıyordu. Böylelikle, zamanla burjuvazi sadece kendi ülkesindeki proleterleri ve diğer emekçileri sömüren bir sınıf ol-

maktan çıkıp, yeni kaydettiği ilerlemelerle, kendisinden daha geride olan ülkelerin emekçilerini de insafsızca sömürüyor oraları gerek bir ham madde deposu, gerekse bir pazar olarak kullanıyordu. (Ve emperyalizm çağına doğru girildikçe, —tekelcileşen— burjuvazi aynı zamanda deniz aşırı —geri— ülkelere sermaye ihracına başladıkça, bu geri ülkeler sadece bir ham madde deposu değil, sadece bir kapitalist ticaret pazarı da değil, aynı zamanda bir işgücü pazarı haline geliyor, batının burjuvazisi oralara yatırımlar yaparak, son derece ucuz işgücü elde ediyor doğrudan artı-değer sömürüstünü olanca insafsızlığıyla uluslararası planda yaşıyordu.)

Bütün bunlar çok iyi bilinen basit gerçekler. Burada bunları tekrarlamamızın nedeni, rekabetçi kapitalizmden tekelci kapitalizme geçiş sürecinde, tekelcileşmenin sadece bir ulusal (iç) olgu olmadığını göstermek içindir. Birbirleriyle kıyasıya rekabet eden kapitalistler, rakiplerine üstün gelebilmek için giderek daha büyük bir açgözlülükle Asya, Afrika ve Güney Amerika'ya el atıyorlardı. Örneğin bir kapitalist ülkede aynı iş kolunda rekabet halindeki firmalardan birisinin bir deniz aşırı ülkede yeni bir sömürü alanı elde etmesi, ona diğer rakipleri karşısında büyük bir avantaj sağlıyor, böylece dış pazarlara ve hammadde kaynaklarına, ucuz işgücü alanlarına açılma olanağı bulan firma, diğerlerini daha kolay yutabiliyor, böylece, tekelleşme süreci hızlanıyordu. Bu durumda varlığını korumak isteyen diğer bir firma da rekabetini ulusal sınırlar dışına taşıyarak, o da geri ülkelerde kendine alanlar arıyordu. Bu süreçte, diğerlerini tasfiye edenlerin tekelci burjuvalar olarak kristalleşmesi hızlanıyor, bu tekelciler ülke ekonomisini —ve bizzat burjuva sınıfının kendisini de— kontrolleri altına

almağa başlıyordu.

Öte yandan da tekelleşme süreçleri, sadece tek bir ulusun kapitalistleri arasındaki bir rekabet, yarış ve mücadele değildi... Aynı zamanda aynı kapitalist ulusların egemen burjuva kesimleri de birbirleriyle dış pazarlar için cehennem bir mücadele veriyorlardı. Yani kapitalizmin eşitsiz gelişme yasası a) Bir ulusun kendi burjuvazisi içinde ve hatta bölgeleri arasında, b) Kapitalist uluslar ile geri kalmış ülkeler arasında c) Kapitalist uluslar arasında çok yönlü bir süreçler bütünlüğü arzlemekteydi.

Bu nedenle, tekelcileşme süreciyle kapitalizmin —ve burjuvazinin uluslararasılaşması— süreci birbirinden ayrı şeyler değildi, bu süreçler ise temelde kapitalizmin eşitsiz gelişme yasasından kaynaklanıyordu.

Emperyalist aşamaya girildiğinde ileri kapitalist ülkelerin ekonomileri artık tekelcileşmiş burjuva zümrelerinin eline geçmişti. Bu nedenle emperyalizm çağında tekeller arasındaki mücadele kapitalist uluslar arasındaki dev mücadelelere dönüşmüş ve bilindiği gibi iki büyük paylaşım savaşına yol açmıştı.

İşte kapitalizmin eşitsiz gelişme yasasının, tek tek burjuva uluslarının sınırlarını aşarak, uluslararası bir işlev kazanması ile ve rekabet eden kapitalistlerin gitgide artan açgözlülükle dolayısıyla başlayan bu ulusal farklılaşmalar, Batı'nın, Doğu'ya olan üstünlüğünü arttırken, sömürgecilik ve bağımlı ulus olgusunu da beraberinde getirdi. Batılı (kapitalist) ülkeler, geçmişten devraldıkları deniz aşırı ekonomik ilişkileri, bu kez kapitalist sistem altında hızla geliştirmeye, o ülkelerin ekonomilerini kendilerine daha fazla bağlamaya ve giderek geri ülkelerde kendilerine uygun ve doğrudan doğruya kendi kontrollerinde politik statüler getirmeye başladılar. Bir başka deyimle, kendi ekonomik e-

mellerine uygun siyasal yapıları geri ülkelerde oluşturdular ve böylece dünyayı parselleyip paylaştılar, paylaşıl- mayan alanlar için de kıyasıya müca- delelere başladılar. Tekelci aşamayla birlikte sömürgecilik daha da güçlen- di, gelişti... Tâ ki Büyük Ekim Sosya- list Devrimiyle açılan yeni çağda, —proletarya devrimleri çağında— e- zilen uluslara, sömürge ve bağımlı ül- ke halklarına onların kurtuluşlarına dünya işçi sınıfının rehberliği yeni bir evreye girinceye kadar ve muzaffer

proletarya insanlık tarihinde yeni bir çağ açıncaya kadar...

1917 Büyük Ekim Sosyalist Devrimi- ne kadar süren kapitalist evrede, dün- ya ikiye ayrılmış oluyordu: bir yanda kapitalizm bakımından derece dere- ce gelişmiş (egemen) uluslar: o za- manki deyimle Batı... Öte yanda, en ileri kapitalist ülkeler başta olmak ü- zere Batı'nın ezdiği, sömürdüğü, ken- dine bağımlı kıldığı ezilen ülkeler, mazlum uluslar veya milliyetler, yani Lenin'in deyimiyile: Doğu...

EZEN-EZİLEN ULUSLAR ve ULUSAL BASKI

Böylece Batının, —ileri kapitalist ül- kelerin— yağma etmesi sonucunda dün- yada **EZEN ULUSLAR** ile **EZİLEN U- LUSLAR** ortaya çıkmıştı. Uluslararası ekonomik sömürü temelinde dayanan bu olgu, aynı zamanda üstyapıda U- LUSAL BASKI'yı getirmişti. Bir baş- ka deyimle, kendi ülkesinde proletar- ya ve emekçi halk üzerinde siyasal bir baskı mekanizması kurmuş olan Ba- tı'nın burjuvazisi, bu baskısını da —sömürüsüne paralel olarak— ulus- lararasılaştırmıştı.

Ne var ki, Batı'nın kapitalizmi sö- mürge ve bağımlı ülkelerde bu baskı- sını uygularken, sözkonusu baskı sa- dece kendi ülkesindeki işçi sınıfı mü- cadelesine karşı uyguladığı türden si- yasal baskı ile sınırlı olmayıp, aynı zamanda «ulusal bir baskı» kimliğine bürünmüştü. Bu noktaya ilgili tesbit- leri başlıca şöyle sıralamak mümkün:

Kapitalizm tümüyle kendi kontro-

lünde ve güdümünde de olsa, geri ül- kelerde, sömürge ve bağımlı ülkeler- de belli bir kapitalistleşmeyi başlatı- yordu. Batının tekelci burjuvazisi bu- nu yaparken, oralarda kendisine bir kısım kompradorlar ve işbirlikçiler bulmakla birlikte, kapitalizm kısıtlı da olsa, Batı'nın tekelinde de olsa, o ge- ri ülkelerde ilerledikçe, bir **ulusal bur- juva zümresi** oluşuyordu. Yani kapi- talizmin girmesiyle birlikte, **uluslaş- ma süreci** de başlıyor ve bir kısım ka- pitalistler «bağımsız iç pazar kurmak» amacıyla **ulusal karakter** kazanarak sömürgecilere, emperyalistlere ve on- ların kompradorlarına, işbirlikçilerine ve aynı gerici zincir içindeki feodal- lere karşı mücadeleye girişiyorlardı. Böylece bu ülkelerdeki ekonomik ve sosyal süreçlerinin belli bir noktasın- da devrimci mücadele hem ulusal (anti-emperyalist ve anti-kolonyalist) hem de burjuva demokratik (anti- feodal) bir kimlik kazanıyordu. (*)

(*) Herhangibir sömürge ya da bağımlı ulus statüsünde olmayan ba- tı ülkelerinin burjuvazisi, feodaliten kapitalizme ilk geçiş süreçlerinde bile anti-feodal mücadeleye içinde, ulus bilincini yaratmağa çalışırken, bu geri sö- mürge ve bağımlı ülkelerin ulusal burjuvazileri sadece anti-feodalizmin ge- reği olarak ulusal bilince ve milliyetçiliğe sahip çıkmakla kalmıyorlar, hiç kuşkusuz aynı zamanda, sömürgecilere, emperyalistlere karşı da ulusal bi- linci ve milliyetçi ideolojiyi güçlendirmeğe çalışıyorlardı.

Yeni uluslaşma sürecine girmiş bu ülkelerde hem sosyal (anti-feodal) hem de ulusal (anti-emperyalist, anti-kolonyalist) mücadele dış ve iç ekonomik gelişimler doğrultusunda güçlü bir ulusal bilinç ve milliyetçilik oluşturuyor, bu ise emperyalizmi, sömürgeciliği baş hedef alıyor ve mücadelesini onların yerli kompradorları ile feodallere yöneltiyordu. Bu güçlü ideoloji birçok geri ülkede halkları hızla sarıyor kurtuluş için etkili bir araç haline geliyor, pek çoğunda da dinsel motiflerle birlikte daha da etkinlik kazanıyordu. (Ulusal Kurtuluş Hareketinde Milliyetçi ve dinci ideolojinin tuttuğu yer daha önceden KİTLE dergisinde bir inceleme serisinde ele alınmıştı.)

Böylece Batı'nın burjuvazisi sömürge valileriyle ve sömürge polisi, ordusuyla bu ülkeleri kontrolü altında tutamayacağını gördükçe, o ülkelerdeki halklar üzerine sadece amansız bir siyasal baskı ve şiddet uygulamakla kalmıyor, aynı zamanda ulusal baskısını arttırmak için yeni yeni yöntemler, araçlar ekliyordu. Bir başka deyimle, batının burjuvazisi uluslaşma sürecindeki o ülkelerde ulusal bilincin gelişmesine, ulusal taleplerin yükselmesine karşı elinden gelen herşeyi yapıyordu. Böylece, batının bur-

juvazinin kendi ülkesinde uyguladığı baskılar, sömürge ve bağımlı ülkelerde uluslaşma sürecinin üstyapıya yansımalarını önlemek ve geçiktirmek gayretlerini de içermekteydi.

Sömürgecilerin uyguladıkları ulusal baskı yöntemleri arasında o ülke halkının ulusal dilinin ve kültürünün gelişmesini önlemek, (bunu hem zor yolla yapmak, hem de ezen ulusun dilini, kültürünü ve hatta dinini yayan çalışmaları, okullar, basın-yayın, misyoner örgütleri vb. aracılığıyla güçlendirmek), ezen ulusun kültürünü ve dilini egemen kılmak o ülkelere kendi ulusundan insanlar göndererek oraları nüfus bakımından da kolonize etmek, eğer ırk farkı yoksa orada yaygın bir asimilasyon uygulamak (Cezayir'deki, Fransız politikası ya da Güney ve Orta Amerika'daki İspanyol politikası gibi), eğer ırk (renk) farkı varsa, üstün ırk ve Avrupa görüntülerini geliştirerek beyaz ırkın üstünlüğü safsatasını yaymak, vb. şeklinde kendisini göstermekteydi. Demek ki, Batı'nın burjuvazisinin Doğu'da uyguladığı toplu baskının bir yanı terör, zulüm, şeklinde siyasal idiyse, diğer yanı da kültürel idi.. Zaman zaman yapılan jenositlerle birlikte bu ulusal baskılar, bir bütünlük taşımaktaydı.

AYNI DEVLET SINIRLARI İÇİNDEKİ ULUS FARKLILAŞMALARINI ve ULUSAL BASKI

Yukarıda, buraya kadar özetlediğimiz nokta, ulusların ve ulusallıkların arasındaki farklılaşmaların, aynı devlet sınırları içinde olmayan genel durumuydu.

Dünya çapında görülen bu durum, farklı milliyetleri (ulusal toplulukları) içeren çok uluslu devletlerde de kendisini göstermekteydi. Feodalite-

den kapitalizme geçerken daha önce aynı feodal ülkenin sınırları içinde yaşayan farklı milliyetlerden bir kısmının veya bir tanesinin burjuvazisi hızla geliyor ve diğer milliyetlerin bulunduğu bölgelerin pazarlarına el atıyor, sonuçta çok milliyetli bu ülkeler kapitalist bir devlet haline dönüşüklerinde, bir ulusun, «ezen ulus» du-

rumunda bulunduğu çok-uluslu kapitalist devletler doğuyordu. Egemen ve ezen ulus konumundaki ulusun burjuvazisi, tıpkı Batılı kapitalist ülkelerin denizaşırı ülkelerde yaptığı gibi, diğer ulusu ya da ulusları (veya milliyetleri) aynı devlet statüsü altında sömürge ya da bağımlı ulus durumuna getiriyordu.

Bunun en belirgin örneği Çarlık Rusyasında yaşandı. 100 kadar ulus, ulusallık ve etnik gruptan oluşan bu ülkede, Rus feodallerinin diğer milliyetler üzerinde kurmuş olduğu boyunduruğu sürdürerek Rus burjuvazisi kapitalist gelişkinliğinden yararlanarak diğer ulusların, milliyetlerin veya etnik grupların ezilen uluslar, ezilen milliyetler —ya da azınlıklar— statüsünü güçlendirmişti.

Böylece ezen ulusun burjuvazisinin diğer uluslardan ya da ulusallıklardan veya azınlıklardan olan insanlar üzerine uyguladığı baskı sadece sınıfsal değil, aynı zamanda ulusal'dı da...

Ezen ulusun burjuvazisi kendi dilini, kültürünü diğerlerinki üzerine egemen kılıyor, diğer uluslardan veya

milliyetlerden olan insanlara asimilasyon politikası uygulayarak o toplulukların ulusal bilinçlerinin gelişmemesi, tersine körelmesi o ulusun ortadan kalkarak, ya da ulusal gelişiminin güdük kalarak, ezen ulus tarafından eritilmesi şeklinde somutlanıyor, böylelikle, ezen ulusun burjuvazisi ve diğer hâkim sınıfları ezilen ulusların ve milliyetlerin üzerindeki amansız sömürsünü bu politikalarını sürdürmek ve pekiştirmek istiyor; kendi varlığını ve ulusal baskısını tehlikede gördüğü an, en amansız büyük kitle katliamlarına (jenositlere) kadar işi vardiyyordu: örneğin Osmanlı toplumu uluslaşma sürecine girdiği zaman Çarlık Rusyası gibi çok milliyetli bir devletti... 1915 yılında yapılan ve üç milyon kişinin katledildiği söylenen Ermeni katliamı, tarihin gördüğü en büyük jenositlerden biriydi. Böylece Çarlık Rusyası, Osmanlı İmparatorluğu gibi çok-milliyetli ülkelerde egemen ulusun (milliyetin) hâkim sınıflarının, diğer uluslar üzerindeki gaddarlığı zaman zaman şiddetleniyordu (*)

SELF-DETERMINASYON İLKESİNİN BİLİMSEL ve MADDİ TEMELİ

Öte yandan, Çarlık Rusyasında burjuvazi otokraziye karşı mücadele ederken, feodaliteye karşı verdiği mücadelesinde bir kısım ezilen milliyetleri de yedeğine almağa çalıştığından onlara kısmi haklar tanımayı vaad-

ediyordu. Gene aynı dönemde küçük burjuva ilericilerinin ve Bolşeviklerin de ulusal meseleye yaklaşımları farklı farklıydı. Ve hiç kuşkusuz en doğru yolu izleyen, yani çok-uluslu Çarlık Rusyasındaki ezilen ulusların gerçek

(*) Gerçekte birden fazla milliyeti içeren ülkelerde bu ulusal baskılar burjuvaziyle birlikte doğmuş da değildir. Örneğin Çarlık Rusyasında, burjuvazi güçlenmeden önce de Rus toprak aristokrasisi —merkezi-feodal devlet— Rus boyunduruğunu diğer milliyetlerin boynuna vurmuştu. Stalin bir makalesinde eski Rusya'daki Yahudi katliamlarını Ermeni ve Tatar kıyımlarını buna örnek olarak gösterir. Gerçi çok milliyetli devletlerde, feodalite çağında farklı dinlerden ve hatta mezheplerden olan gruplar üzerine de baskı ve kıyım uygulanmıştır, fakat kapitalizme girişle birlikte bu mezhep ayrılıkları önemini yitirmiş, olay bir «ulusal sorun» haline gelmiştir.

kurtuluşunun asıl yolunu gösteren ve bu konuda tüm içtenliğiyle mücadele eden işçi sınıfının görüşleri ve rehberliği tek doğru olandı.

(Yazımızın gelecek bölümünde, «ulusların kendi geleceklerini tayin» ilkesini işlerken imparatorluk (Çarlık) sınırları içinde kalan ulusların ve milliyetlerin kurtuluşu için burjuva liberallerinin, küçük burjuva sosyalistlerinin, demokratlarının ve Bolşeviklerin (işçi sınıfının) getirdikleri çözümleri —ve işçi sınıfının öne sürdüğü «self-determinasyon» ilkesinin için biricik doğru yol olduğunu— görececek, bu konudaki burjuva ve küçük burjuva milliyetçi görüşlerin, bilim tarafından nasıl eleştirildiğini özetleyeceğiz. Burada sadece, işçi sınıfının öne sürdüğü self-determinasyon prensibinin hangi temelden kaynaklandığını göstermek istiyoruz.)

Bu paragrafı özetlersek, ulusal sorun, sadece farklı devletler arasındaki ezen ve ezilen ulus ilişkisinden ibaret değildir, yazının ilk bölümünde de gösterildiği gibi, **ULUSAL SORUN** denilince kelimenin geniş anlamında bu böyledir, fakat terimin özel anlamında ulusal sorun terimiyle çok uluslu bir devletin sınırları içindeki ezen-ezilen ulus ilişkilerinde, ezilen ulusun kurtuluşu ifade edilmiş olur.

Ulusal sorun'un çözümünde işçi sınıfı biliminin getirdiği self-determinasyon hakkı ilkesinin ideolojik temeli hiç kuşkusuz işçi sınıfı enternasyonalizmi'dir.

İşçi sınıfı enternasyonalizmi, sadece tüm dünya işçilerinin tek bir alle olduğunu, işçiler açısından esas olan faktörün ulusal ayrılıklar değil, sınıfsal ayrılıkları olduğunu söylemekle kalmaz. İşçi sınıfı dünya işçilerinin birliğini savunurken, —uluslararası sermayeye karşı işçi sınıfının şahsında emeğin mücadelesini uluslararası planda örgütlerken—, öte yandan ulus gerçeğini de kabul eder. Sınıf ger-

çekliği konusundaki temel öğretisi kapitalist çağda bu gerçekliğin bir türevi olan ulus sorununu da içerir.

Bir başka deyimle, işçi sınıfı enternasyonalizminin esası ve temel boyutu bütün ülkelerin işçilerinin birliği ise, bunun bütünleyici boyutu da ulusların varlığının kabulünden ve bu ulusların arasındaki ilişkilerin proleter enternasyonalizminin sınıfsal bakışı açısından değerlendirilip belirlenmesinden geçer.

İşçi sınıfı enternasyonalizminin uluslar sorununa bakışının baş prensibi ulusların arasında **EŞİTLİK** güdülmesi ve ulusların arasında zor'a dayalı her türlü bağın kesin olarak tasfiye edilerek, bu ilişkilerde **SERBEST RIZA**'nın kayıtsız şartsız ve tartışmasız kabul edilmesidir.

İşçi sınıfı enternasyonalizmi, bu temel ilkeleri, uluslararası proletaryanın uluslararası burjuvaziye karşı verdiği mücadeleden ayrı görmemiştir ve daha başlangıçta «Başka ulusları ezen bir ulus özgür olamaz» demiştir.

Çünkü işçi sınıfı bilimi, uluslararasındaki eşitsiz ilişkilerin, zora dayalı bağların temelinde sömürü'nün olduğunu göstermiş ve bu eşitsiz bağlantıların kapitalist çağda ileri ülkelerin burjuvazisinden kaynaklandığını belirtmiştir. Bu nedenle, bilimsel sosyalizmin kurucuları, ileri ülkelerdeki proletaryanın kurtuluşu ile ezilen ulusların kurtuluşlarını birbiriyle illintisiz süreçler olmadığını tesbit etmişlerdir. Bu nedenle, uluslararası burjuvaziye karşı mücadele eden işçi sınıfı enternasyonalizminin kopmaz bir parçasını da, bu uluslararası burjuvazinin yarattığı ulusal baskılara ve eşitsizliklere karşı, zor'a dayalı bağlara karşı verilen ulusal mücadelelere enternasyonalist bir yaklaşım oluşturmaktadır.

Konunun maddi temelini daha iyi kavrayabilmek için, işçi sınıfı enternasyonalizminin ekonomik temelini

kısaca görelim. Bilindiği —ve yukarıda da özetlendiği gibi— Batı'da burjuvazi kendi devrimini yaparken ve feodaliteden kapitalizme geçerken ikili bir eğilim gösterir: birincisi, ulusal pazar bütünlüğünü sağlamak ve feodal bölünmeleri önlemek için, ulusal duvarlar ören, «uluslaşma» eğilimidir... İkincisi ise yukarıda belirtilen nedenlerden dolayı, bu ulusal duvarları aşma ve «uluslararasılaşma» eğilimidir. Burjuvazi bu her iki eğilimi de birlikte getirmiştir.

Böylelikle, burjuvazinin sömürüşü dünyaya yayıldıkça, herhangi bir kapitalist toplum için sözkonusu olan olgular da uluslararası bir karakter kazanır. Bu olguların başında hepimizin pek iyi bildiği gibi üretimin sosyal karakteri ve sosyal işbölümü gelir... Feodaliteden kapitalizme geçilince, kapitalist gelişim boyunca üretimin sosyal karakteri sürekli olarak artar, dolayısıyla sosyal işbölümü de gelişir... Fakat bu fenomen sadece tek tek kapitalist ülkeler için bir ulusal (iç) olgu olarak kalmazlar. Burjuvazinin uluslararasılaşması ile birlikte, emeğin sosyal karakteri ve sosyal işbölümü de uluslararasılaşır.

Durum böyle olunca, kapitalizmin temel çelişkisi olan üretimin sosyal karakteri ile kapitalist mülk edinmenin özel niteliği (özel mülkiyet) arasındaki çelişki de uluslararasılaşır... Emeğin (üretimin) sosyal karakterinin alabildiğine artması, buna karşılık mülkiyetin ise giderek daralan ve sayıları gitgide azalan ellerde toplan-

ması olgusu, —yani bu ikisi arasındaki çelişki—, emperyalizm çağında daha da ileri boyutlara varırken, bu temel çelişkinin uluslararasılaşması da emperyalizm çağında büsbütün gelişir.

Böylece, bir yanda üretimin sosyal karakterinin dünya çapında gelişmesi, öte yanda üretim araçlarının daralan ellerde toplanması uluslararası planda daha da kristalleşir, bu dünya çapında (uluslararası) bir olgu hâline gelir...

Üretimin sosyal karakteri ile özel mülkiyet arasındaki çelişkinin (kapitalist toplumun temel çelişkisinin) toplumsal ve siyasal plana yansımaları ise işçi sınıfı ile burjuvazi arasındaki çelişki olduğuna göre, emeğin sosyal karakterini temsil eden —ve bu sosyal karaktere uygun düşecek, üretim güçlerini getirecek olan işçi sınıfı ile özel mülkiyeti temsil eden —elinde tutan— burjuvazi arasındaki mücadele kızıdır. Bu temel çelişkinin sadece tek tek kapitalist ülkelere özgü bir fenomen olmaktan çıkıp uluslararası karakter kazanmasıyla birlikte, işçi sınıfı ile burjuvazi arasındaki mücadele de uluslararası bir kimlik kazanır. İşte bu nedenle, her ülkenin işçisinin kendi burjuvazisine karşı verdiği mücadeleye, tüm ülkelerin işçilerinin tüm dünya burjuvazisine karşı verdiği mücadeleden bir parçasıdır. Özetlersek: bu mücadelenin temeli, üretimin sosyal karakteri ile özel mülkiyet arasındaki çelişkinin uluslararası bir kimlik kazanmış olmasıdır. (*)

(*) Üretimin sosyal karakterinin ve sosyal işbölümünün uluslararası bir nitelik taşıdığını görmek için şu basit örneği ele alalım. Üzerimize giydiğimiz yerli malı bir pamuklu giysinin, giyilecek duruma gelinceye kadar üretim süreci içinde geçtiği evreleri basitçe düşünersek şunları görürüz: En önce, pamuk tohumunun toprağa ekilmesi için, tarlanın sürülmesinde gerekli olan traktörün yapımında, Türk işçisinden başka Almanyalı işçinin emeği geçmiştir. Almanyalı üretici o traktörün ham maddesini bir başka ülkeden, diyelim ki bir Afrika ülkesinden getirmiştir. Yani o traktörün yapılabilmesi için

İşte bu temel olgu, dünyadaki temel çelişkinin emek ile sermaye arasında olduğunu kanıtlamaktadır. Bir yanda uluslararası sosyalik kazanmış üretim, öte yanda uluslararası planda üretim araçlarının özel mülkiyeti... Bir yanda uluslararası proletarya, öte yanda uluslararası burjuvazi. Proletarya, tarihte ilk kez iktidara geldiği 1917 devrimine kadar olan durum buydu... Proletarya iktidara geldikten sonra da, emeğin uluslararası sosyal karakteri —ve sosyal işbölümü— kuş-

kusuz ki sona ermedi, çünkü, üretici güçlerin gelişmesinin belirlediği bu durum, sosyalist toplumda daha da geliyecekti. İşçi sınıfı biliminin ve enternasyonalizminin görevi ve tarihsel işlevi ise, üretimin sosyal karakteri ile özel kapitalist mülkiyet arasındaki bu evrensel (uluslararası) çelişkiyi tüm dünyada kökten çözmek üretimin sosyal karakterine uygun sosyal mülkiyeti tüm dünya çapında egemen kılmak yani bütün ülkelerde kapitalist sınıfın egemenliğine son ver-

Afrikalı işçinin de belli bir sosyal emeği gerekli olmuştur... Ve Adana'dak tarım işçisi daha pamuğun tohumunu tarlaya ekmeden, ona gerekli olan aracın (traktörün) yapımında en azından üç ülkenin işçisinin emeği zorunlu olmuştur... İkinci kademedede, pamuğun yetişip, toplandığını düşünelim. Bu pamuk çırçır fabrikasında gittiğinde, diyelim ki, bu fabrikanın makineleri İngiltere'den gelmiştir. İngiliz üreticisi ise o makineyi üretebilmek için ham maddesini örneğin; bir lâtın Amerika ülkesinden sağlamış olsun. Şu halde pamuk, henüz çırçır aşamasındayken, en azından iki ülkenin işçisinin daha emeği ona katılmıştır. (Fabrika yapan fabrikaların imalatı için kimbilir kaç ayrı ülke işçisinin daha sosyal emeğinin bu sürece dahil olduğu faktörünü hesaba katmadığımızda bile, çırçır evresindeki pamuk üzerine pek çok ayrı ülke işçisinin işgücü payı vardır.) Çırçırlandıktan sonra iplik fabrikasına giden ham madde, oradaki makinalarda işlenirken, bu makinanın da örneğin Fransa'dan geldiğini düşünelim, Fransız üreticisi ise kendisi için gerekli madeni eğer bir başka ülkeden aldıysa, bu yeni ülkenin işçisinin emeği de bizim pamuklu giysimizin üretim sürecine katılmıştır... Sonraki aşamada dokuma fabrikasının ve dikiş makinelerini üreten fabrikaların üretim yapabilmesi için, bu üretim sürecine birkaç ayrı ülkenin işçisinin daha katılmış olduğunu düşünürsek, üzerimize giydığımız pamuklu bir giysinin, kendi üretiliş prosesini tamamlayabilmesi için çok sayıda değişik ülkenin işçilerinin emeğinin zorunlu olduğunu kolayca görürüz. Böylece, üzerimizdeki bir elbisenin dahi üretilmesinde çok küçük oranlarda bile olsa, maden ve izabe işçisinden başlayıp, fabrika yapan fabrika işçilerinden geçip bizim Türkiyeli işçilerin emeğine kadar çok sayıda ülkenin, çok sayıda sanayi, ulaştırma, inşaat vb. işçilerinin emeği katılmaktadır. Yani bu uluslararası sosyal işbölümü olmadan, bir basit pamuklu giysinin dahi üretilmesi mümkün olamamaktadır. Demek ki, teknolojinin gelişmiş olması, üretimin uluslararası planda bir sosyal karakter kazanmasını getirmiştir.. İşte bu örnek, bize işçi sınıfı enternasyonalizminin maddi temeli olan uluslararası sosyal işbölümünü —üretimin uluslararası sosyal karakterini— en basit bir şekilde kanıtlamaktadır. Birbirini hiç tanımayan pek çok ülkenin işçileri, üretim yapabilmek için gerçekte bir işbölümü halindedirler, uluslararası planda bir sosyal üretimdir sözkonusu olan. Şu halde, bütün bu kompleks ve girift üretim sürecinin içinde yer alan tüm ülkelerin işçileri, gerçekte ayrı ayrı uluslardan da olsalar, tek bir ailenin bireyleridirler...

mektir. Burjuvazi yoruldukça, emek ile sermaye arasındaki, işçi sınıfı ile burjuvazi arasındaki temel çelişki ve temel mücadele, uluslararası planda sona ermeyecektir. Şu farkla ki, sosyalizmi kurmuş ülkelerin işçi sınıfı ve emekçi halkları, kendi ülkelerinde emeği, işçi sınıfının mücadelesinin en ileri kolu durumuna gelerek, kapitalizme ve uluslararası burjuvaziye karşı öncü mücadeleyi sürdürmeğe başlamışlardır.

İşte proletarya enternasyonalizminin objektif (ekonomik) temelini özlüce bakarken, bu esas faktörü görmekteyiz.

Ve madem ki, dünya çapındaki temel çelişkinin kaynağı ve sürdürücüsü uluslararası burjuvazidir, (emperyalist burjuvazidir), şu halde, uluslar arasındaki eşitsizliğin ve zor'a dayalı ilişkilerin baş suçlusu da gene odur... Bu nedenle, ulusların arasındaki eşitliği ve serbest rızayı savunan işçi sınıfı, aynı zamanda, kendi kurtuluşu yolunda —yani dünyanın temel çelişkinin çözülmesi, kapitalist sistemin sona ermesi, dolayısıyla emperyalist burjuvazinin tarihin çöp tenekesine atılması için - mücadele ederken, ezilen ulusların eşitliğini ve kurtuluşunu da savunur, onlara rehberlik yapar. Bu görev sadece proletaryanın tarihsel misyonunun kopmaz bir parçasıdır.

Bu nedendir ki, 1917 Ekim Devriminden önce kapitalist ülkelerde «kendi» burjuvazisine karşı mücadele eden işçi sınıfı, aynı zamanda burjuvazinin sömürdüğü ulusun veya milliyetin de ulusal uyanışından ve kurtuluşundan yükümlü tutulmuştur. Yani işçi sınıfının Avrupa'daki kurtuluşu, Hindistan'daki, Çin'deki, ulusların kurtuluşundan bağımsız bir süreç olarak görülmemiştir. Çünkü aynı burjuvazi Avrupa'da «kendi» işçisini, Asya'da bir başka ulusu ezmekteydi...

Aynı durum çok uluslu bir devlet

olan Rusya'da da farklı değildi... Ve bu nedenle, Rusya'nın işçi sınıfı, kendi sosyal kurtuluş mücadelesini, ülkedeki ezilen ulusların ulusal mücadelesinden ayrı görmedi ve enternasyonalizmin gereğini yerine getirerek ezen-ezilen ulus ilişkilerine son vermedi, tüm uluslar ve milliyetler arasında eşitçi ve gönüllü ilişkilerin şart olduğunu savundu ve bu savununun gereği olan şeyi yaparak her ulusun kendi geleceğini özgürce belirlemesi hakkını ENTERNASYONALİZM'in sağlamaz bir ilkesi olarak işçi sınıfı bildimine yerleştirdi.

Leninizm'in ezilen ulusların kurtuluş sorununa bakarken dayandığı temellerden birisi de kapitalizmin eşitsiz gelişiminin emperyalist çağda doğurduğu sonuçlardır. Kapitalizmin eşitsiz gelişiminin emperyalist çağda ileri boyutlara ulaşması ile, yeni tarihsel koşullarda tüm kapitalist ülkelerin hepsinde birden aynı anda proletarya devriminin gerçekleşmeyebileceğini, bu devrimin birkaç ya da bir ülkede gerçekleşebileceğini Lenin belirtmişti.

Böylece Marx-Engels çağında Avrupa'da (metropollerde) topyekün bir proletarya devriminin (proleter devriminin (proleter devrimler zincirinin) gerçekleşmesinin mümkün olduğu dönemlerde, bilimsel sosyalizmin kurucuları, ezilen sömürge ve bağımlı ulusların kurtuluş mücadelelerini var güçleriyle destekliyorlar, fakat Avrupa'da proletarya devrimlerinin gerçekleşmesi ve dolayısıyla geri ülkeleri sömürgeleştirmiş ve bağımlılaştırmış burjuvazinin topluca devrilmesiyle birlikte, ezilen ulusların da kurtulacaklarını düşünüyorlardı... Ne var ki, Avrupa'da proletarya devrimi bilinen nedenlerden dolayı gerçekleşmeyince ve kapitalizm emperyalist aşamaya girip, —objektif koşullar değişince— böylece eşitsiz gelişim farklı ulusal düzeyler oluşturunca dünya proletar-

ya devriminin merkezi Rusya'ya kavuşunca, Avrupa burjuvazisi «kendi» işçi sınıfı tarafından devrilmeden, ezilen ulusların kurtuluşu sözkonusu oldu. Böylece ezilen ulusların kurtuluş mücadelesi daha büyük bir sosyal olgu hâline geldi ve dünya proletarya devrimi içinde daha büyük bir rol oynamaya başladı. Bu demektir ki, örneğin İngiliz işçi sınıfı kendi devrimini yapmadan önce de ezilen Hint

ya da Çin ulusunun bağımsızlığına kavuşması yeni tarihsel koşullarda eskisinden daha büyük bir önem taşıyordu. Böylece 1917'de ilk tarihsel zaferini kazanan uluslararası proletaryanın muzafer müfrezesi, ulusal kurtuluş hareketinin atılımının da mesalesi oldu ve bu iki akım, ileri kapitalist ülkelerin (metropollerin) işçi sınıfıyla birlikte topyekûn dünya devrimci sürecini oluşturdu.

EZEN-EZİLEN ULUSLARIN EMEKÇİLERİ ARASINDA GÜVEN FAKTÖRÜ

İşçi sınıfı biliminin ve enternasyonalizminin, ezilen ulusların kurtuluşuna bakarken öngördüğü ilkelerin diğer bir özsel yanı da ezen ve ezilen ulusların emekçileri arasında tam bir güven, kardeşlik ve dayanışma yaratmak'dır. Çünkü ezen ulusun burjuvazisi (en genelinde emperyalist burjuvazi) kendi ulusu içinde, ezilen uluslara karşı şovenizm ve milliyetçilik duygularını körükleyerek, ezen ve ezilen ulusların emekçileri arasına nifak ve düşmanlık sokmak tutumunu güdüyordu. (Ezen ulusun sermaye gruplarının bu şoven tutumu, bilindiği gibi sadece kendisinin ezdiği uluslara karşı değil, aynı zamanda kendisi gibi diğer ezen ulusların emekçilerine karşı da «kendi» ulusunun emekçilerini milliyetçilik duygularıyla şartlandırmaktı.)

Böylece işçi sınıfı bilimine ve enternasyonalizmine, yukarıda kısaca özetlediğimiz maddi temel üzerinde, tüm ülkelerin işçilerinin birliğini sağlamak görevinin yanı sıra, değişik ulusların işçi olmayan emekçilerini de şovenizme karşı bilinçlendirmek, yani halkların kardeşliğini savunmak, böylece burjuvazinin ayrı ulusların emekçilerini birbirlerine düşmanlıkla şartlamak politikasının önüne geçerek,

farklı ulusların emekçileri arasında, özellikle güvensizliğin daha çok sözkonusu olduğu ezen ve ezilen ulusların halkları arasında güveni sağlamaktı. Bu güven sorunu, özellikle çok uluslu devletlerde, ezen ulusun hâkim sınıflarının güttüğü şoven ve ulusal baskıcı, asimilasyoncu politikaya karşı, o ulusun proletaryasının en kesin bir şekilde karşı durmasını içerdiği gibi, ulusların kendi geleceklerini tayin hakkı ilkesini getirip, onu pratikte sosyalleştirerek, ezilen ulusun proleterleri ve diğer emekçileri ile ezen ulusun emekçileri arasında güveni sağlamak, bir başka deyimle, ulusların eşitliğini ve kardeşliğini savunan, gerçekten savunan tek gücün proletarya olduğunu göstermekti.

Bu nedenle, işçi sınıfı biliminin ve enternasyonalizminin ulusal mesele hakkındaki görüşleri Çarlık Rusyasında Bolşevikler ve onların liderleri tarafından geliştirilirken, bu konuda gerek ezen ulustan, gerekse ezilen ulustan burjuva liberallerinin, küçük burjuva demokratların ya da «sosyalizm» adına davrandığını söyleyen sapkınların burjuva ve küçük burjuva görüşlerine karşı ödünsüz bir ideolojik mücadele sürdürmekti. İşçi sınıfı biliminin «ulusal sorun» öğretisi bu

ideolojik mücadele sürecini de kapsayarak gelişti, olgunlaştı.

İşçi sınıfı bilimi ve enternasyonalizmi, ulusal sorun'a hiçbir zaman burjuva liberallerinin veya hümanistlerinin ya da küçük burjuva demokratların, veya sağ ve «sol» revizyonistlerin baktığı şekilde bakmaz. Çünkü bütün bu görüşler, ister ezen ulustan, ister ezilen ulustan olsunlar, derece derece ve önemli miktarda milliyetçi motifler taşırlar. Böylesi görüşler ezen ve ezilen ulusların emekçileri arasında güveni sağlamak şöyle dursun, şu veya bu dozda, belli derecelerde, ezen ve ezilen ulusların emekçileri arasındaki ayrılığı kendi üsluplarınca derinleştirirler.

Özellikle bu güvensizlik ezilen ulusun (ulusların) emekçilerinden ezen ulusun emekçilerine karşı yöneldiğinden ve haklı bir duygu olduğunda; dolay, ezen ulusun işçi sınıfı devrimcileri, yeni gerçek enternasyonalistleri bu hassasiyeti anlarlar ve ezilen ulusun emekçilerine güven verecek ilkel bir politika izlerler.

İşte Çarlık Rusyasında ezen ulusun kimi «sosyalistleri», birtakım gizli-açık milliyetçi öneriler getirip, ulusların eşitliği ve serbest rızaya dayanan ilişkileri ilkesinden yan çizerlerken, ezen ve ezilen ulusların emekçileri arasındaki ayrılıkları derinleştirir ve ezilen ulus emekçilerindeki güvensizlikleri haklı çıkaracak bir tutum izlerlerken; öte yandan ezilen ulusların kimi bundcuları da kendi burjuva milliyetçi dünya görüşlerinin gereği bu ayrılıkları derinleştirirlerken, Lenin'in önderliğindeki Bolşevikler,

yukarıda da belirttiğimiz gibi tüm ulusların eşitliğini ve onlar arasındaki ilişkilerde gönüllü bağları ısrarla, kayıtsız şartsız savundular ve bu temel prensibi, ezilen ulusların kendi geleceklerini tayin ilkesi şeklinde somutlayarak hayata geçirdiler.

Böylece proletarya ile ezilen uluslar, milliyetler arasında güçlü bağlar, güvene ve eşitliğe dayanan ilişkiler kurulabildi. Bu ilke, Büyük Ekim Sosyalist Devriminden sonra da sosyalist kuruluş aşamasında başarıyla uygulandı; neticede 100'den fazla ulusun, ulusal topluluğun ve ulusal azınlığın meydana getirdiği bugünkü SOSYALİST Sovyetler Birliği, dev bir sosyalist potansiyel olarak, dünya devrimci sürecinin öncüsü olarak emperyalist sistemin karşısına dikildi. Ve muzafer proletarya uluslar konusundaki bu temel ilkesini emperyalizme de dayatarak her geçen gün onu daha fazla kabul ettirdi, dünyada egemen kıldı.

Bu şekilde, Lenin'in getirdiği «ulusların kendi geleceklerini tayin hakkı» ilkesinin, ideolojik ve tarihsel bakımdan ne denli büyük önem taşıdığı, sosyal pratik tarafından insanlıkça açık ve seçik olarak yaşandı, yaşanıyor.

Yazımızın gelecek bölümünde bu ilkeyi ayrıntılı olarak ele alacak, bu ilkeye karşı çeşitli milliyetçi unsurların getirdikleri tezlere, işçi sınıfı biliminin verdiği cevapları özetleyecek, ve son olarak, «ulusların kendi geleceklerini tayin hakkı»nı çarpıtmaya çalışan çeşitli görüşlere ve yorumlara değineceğiz.

TÜSTAV

GERÇEK YAYINLARI

Eğitim Dizisi

- No. 1) — SOSYAL SINIF NEDİR? 250 Kr.
- No. 2) — KAPİTALİZM NEDİR? / 1
Kapitalist Toplumda Sınıflar 250 Kr.
- No. 3) — KAPİTALİZM NEDİR? / 2
Kapitalist Toplumda Sömürü 250 Kr.
- No. 4) — KAPİTALİZM NEDİR? / 3
Kapitalist Toplumda Üst Yapı 250 Kr.
- No. 5) — KAPİTALİST TOPLUMDA
SINIF MÜCADELESİ (Toplatıldı) 250 Kr.
- No. 6) — EMPERYALİZM NEDİR? 250 Kr.
- No. 7) — FELSEFE NEDİR? 250 Kr.
- No. 8) — DİYALEKTİK MATERYALİZM NEDİR?
(Çıkıyor) 250 Kr.
- No. 9) — MARKSİST BİLGİ TEORİSİ NEDİR?
(Çıkıyor) 250 Kr.
- No. 10) — FAŞİZM NEDİR? (Yeni çıktı) 5 TL
- No. 11) — ULUS NEDİR? (Çıkıyor) 250 Kr.
- No. 12) — ULUSLARIN KENDİ KADERLERİNİ TAYİN
HAKKI NEDİR? (Çıkıyor) 250 Kr.

kitle

HAFTALIK SOSYALİST GAZETE

- ★ Haftanın Olayları
- ★ Haftanın Yorumu
- ★ İncelemeler
- ★ Dünya Devrimci Hareketinden Haberler

Abone Şartları:

6 Aylık 100. TL

1 Yıllık 200. TL

(Dış Ülkeler İki Katıdır)

Havale ve yazışma adresi: Öner Ciravoğlu
Başmusahip sokak Tan apt. 10/11 İSTANBUL

İŞ-EKMEK-HÜRRİYET MÜCADELESİNDE

Gerçek

15 Günlük Sosyalist Gazete

- ★ İşçi sınıfı hareketinden haberler.
- ★ Emekçi halk hareketinden haberler.
- ★ Yorumlar - Şiirler.

Abone Şartları:

6 Aylık 15.- TL

1 Yıllık 30.- TL

(Dış Ülkeler İki Katıdır)

Yazışma ve havale adresi: Öner Ciravoğlu
Başmusahip sokak Tan apt. 10/11-Cağaloğlu İST.

ilke 10 LİRA
AYLIK İNCELEME YORUM BELGE DERGİSİ



TÜSTAV